

Rusiya Rövşən Əsgərovu xarici agent siyahısına daxil edib

Rusiya Federasiyası "Nə? Harada? Nə zaman?" (Çto? Qde? Koqda?) yarışmasının oyunçusu Rövşən Əsgərovu xarici agent siyahısına daxil edib.

APA-nın xəbərinə görə, bu barədə müvafiq məlumat Rusiya Federasiyasının Ədliyyə Nazirliyinin saytında yerləşdirilib.

Bundan əlavə, 1 neşriyyat və "Dojd" kanalının 1 əməkdaşı xarici agent siyahısına daxil edilib.

№ 226 (5747), 2022-ci il

Qiyməti 40 qəpik

ŞƏRQ

Günəş Şərqdən doğur!

www.sherg.az

10 dekabr 2022-ci il (şənbə)

Gələcək ilin Novruz, Ramazan və Qurban bayramlarının tarixi müəyyənləşib

2023-cü ilin Novruz, Ramazan və Qurban bayramlarının tarixi müəyyənləşib.

Baş nazir Əli Əsədov bununla bağlı qərar imzalayıb.

Qərara əsasən, 2023-cü il martın 20, 21, 22, 23, 24-ü Novruz bayramı, aprelin 21, 22-si Ramazan bayramı, iyunun 28, 29-u Qurban bayramı günləri müəyyən edilib. Bu günlər iş günü hesab edilmir.

Xorvatiya qazandı

Braziliya mudialla vidalaşdı

Dünən DÇ-2022-də 1/4 final mərhələsi start götürüb. Apasport.az saytının məlumatına görə, ilk yarımfinalçı Qətərdəki mundialın 20-ci günündə belli olub.

Çempionluğa əsas namizəd hesab olunan Braziliya Xorvatiya ilə üz-üzə gəlib. Pentakampeonlar bu görüşə favorit qismində çıxsada, əsas vaxtda millimizin hücumçusu Mahir Emrelinin Zaqreb "Dinamo"sundakı komanda yoldaşı Dominik Livakoviçin seyvləri sayəsində Xorvatiya qol buraxmayıb. Əlavə 30 dəqiqədə isə tərəflər qapı-

lara 1 qol vurub və matç penaltilər seriyasına gedib çıxıb.

4 il əvvəl Rusiyada finala qədər irəliləyən balcanlılar 1/8 finalda olduğu kimi, penaltilərdə bu dəfə də uğurlu olub. Bununla da Xorvatiya 2006 və 2014-cü il mundiallarında qrupda uduzduğu Braziliyaya (hər iki halda qrupdan çıxıb bilməmişdilər) tarixində ilk dəfə qalib gəlib və adını yarımfinala yazdıran ilk komanda olub.

(səh.2)

Ceyhun Bayramov səfirlə görüşüb

Britaniyanın minatəmizləmə sahəsində Azərbaycana dəstəyi davam edəcək

9 dekabr 2022-ci il tarixində xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının ölkəmizdəki səfiri Fergus Auld ilə görüşüb.

XİN-dən "Şərq"ə bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan və Birləşmiş Krallıq arasında həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli çərçivədə mövcud olan əməkdaşlıqdan məmnunluq ifadə edilib və iki ölkə arasında enerji, nəqliyyat-tranzit, təhsil və digər sahələrdə mövcud olan əməkdaşlıq məsələləri ətrafı müzakirə olunub.

(səh.2)

Baş nazir parlamentdə bahalaşmadan danışdı

Dünya fevraldan əvvəl olduğu vəziyyətdə heç vaxt olmayacaq

"Böyük Qayıdış" bizim üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır". Bunu Milli Məclisin dünənki iclasında Baş nazir Əli Əsədov deyib. Baş nazir vurğulayıb ki, hamımız böyük fəxr və qürur hissi edirik ki, 2 il bundan əvvəl işğal altındakı torpaqlarımız işğaldan azad edilib, ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpa olunub.

(səh.3)

Rus sülhməramlılarının ailələrinin Qarabağa köçürülməsi mümkün deyil

Erməni mediası məqsədyönlü şəkildə Azərbaycan ictimai rəyinə feyk xəbərlər ötürür

Rusiya sülhməramlılarının ailələri Rusiyadan Qarabağa köçürülməyəcək. Bu barədə "Hərəkət" qəzeti məlumat yayıb.

Qəzet bildirib ki, Qarabağ separatçılarının başçısı Araik Arutyunyan 1500 sülhməramlının ailəsini Rusiyadan Qarabağa köçürməsi üçün əlindən gələni edir: "Heç kəmə sirs deyil ki, Qarabağda təhlükəsizlik üçün bütün ümidlər Rusi-

ya sülhməramlıları ilə bağlıdır. Dəfələrlə bəyan edilib ki, rus əsgəri getsə, Qarabağ əhalisi də onunla birlikdə Qarabağı tərk edəcək. Bu baxımdan sülhməramlıların Qarabağda uzun müddət və hərtərəfli məskunlaşmaları barədə düşünmək lazımdır. Deyirlər ki, sülhməramlıların qalması yalnız Rusiya, Qarabağ və bir az da Ermənistanın isteyindən asılıdır". Erməni neşri-

ni yazdığına görə, separatçı Araik Arutyunyan 1500 sülhməramlı ailəsinin Rusiyadan Qarabağa köçürülməsi üçün əlindən gələni edir ki, onlar burada daha möhkəm məskunlaşsınlar: "Bizə bildirdilər ki, bu məsələ ilə bağlı o, Rusiya Federasiyasının ali orqanlarına müraciət edib.

(səh.5)

Canımızdan çıxırmır

Hazırda geniş yayılan xəstəlik qrip deyil

"Qrip canımızdan çıxırmır". Son vaxtlar ən çox eşitdiyimiz sözlərdən biridir. Evdə, işdə, ictimai nəqliyyatda, marketlərdə hamı asqırır, hamı burununu çəkir. Kimi dindirsen xəstəlik əlindən qan ağılayır.

Hər zaman payız mövsümündə respirator xəstəliklərə yoluxma halları baş verib. Xüsusən bağça və məktəbyaşlı uşaqlar arasında mövsümi xəstəliklər daha çox müşahidə olunur. Amma bu il 7-dən 77-yə hamı xəstədir.

Yeni budəfəki xəstəliyin artım sürəti adi mövsümi yoluxmadan fərqlidir.

(səh.6)

DTX Naxçıvandan 2 vəzifəli şəxsi Bakıya gətirdi

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Rəhbərliyi və Yeni Texnologiyalar naziri Vüsal Sevdimaliyev və "Cahan Holding" Şirkətlər İttifaqının prezidenti Vüqar Abbasov dindirilmək üçün Bakıya gətirilib.

Bakupost.az xəbər verir ki, bu haqda "Gündəlik Naxçıvan" səhifəsi məlumat yayıb.

Xəbərdə bildirilir ki, onlar vergidən yayınma, qaçaqmalçılıq və digər cinayətlərdə şübhəli bilinirlər.

Məlumatla görə, hər iki şəxs Bakıda bir gecə DTX tərəfindən dindirildikdən sonra, yoxlamaların davamı üçün, yenidən Naxçıvana qaytarılıblar.

Mobil telefonlarla bağlı cərimələr təsdiqləndi

Bunu edənlər 12 min manat cərimə ödəyəcəklər

Mobil cihazın qeydiyyatının aparılmasından yayınmaq məqsədilə mobil cihazın İMEİ nömrəsinin dəyişdirilməsinə və ya sürətinin köçürülməsinə görə cərimələr müəyyən edilib.

Bu barədə məsələ Milli Məclisin bu gün keçirilən plenar iclasında müzakirə edilən İnzibati Xətalər Məcəlləsinə yeni təklif edilən maddədə əksini tapıb.

(səh.2)

Xalq artistinin vəziyyəti yaxşılaşıb

Aftandil İsrailov palataya köçürüldü

Dekabrın 2-si axşam saatlarında xəstəxanaya yerləşdirilən tanınmış qərmon ifaçısı, Xalq artisti Aftandil İsrailovun vəziyyəti yaxşılaşmağa doğru irəliləyir.

Bu barədə oxu.az-a Xalq artistinin heyət yoldaşı Zemfira İsrailova məlumat verib.

Onun sözlərinə görə, ifaçı artıq palataya yerləşdirilib: "Bir neçə gün reanimasiyada qaldıqdan sonra vəziyyəti yaxşılaşdı. Palataya yerləşdirilib".

Z.İsrailova qeyd edib ki, həkimlər analizlərin nəticələri ilə bağlı açıqlama verməyə qoymurlar: "Diaqnozla bağlı açıqlama vermə bilmirik. Səhəti gətirdikcə yaxşılaşmağa doğru irəliləyir. Hər şey yaxşı olacaq. Buna inanıram".

"İran artıq inqilab mərhələsinə daxil olub"

Babek Şahed: "Bundan sonra heç bir halda köhnə İran olmayacaq"

(səh.3)

İndiki uşaqlara nəzarət etmək çox çətindir

Əksəriyyəti əlində smartfon, bütün günüzərərli videolara baxırlar, ordan pis verdişlər qazanırlar

(səh.7)

Prezident yeni alınmış xüsusi təyinatlı texnikalar və təcili tibbi yardım avtomobilləri ilə tanış olub

Dünya Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Fövqəladə Hallar Nazirliyi (FHN) tərəfindən alınmış və işğaldan azad olunmuş ərazilərdə istifadə ediləcək xüsusi təyinatlı texnikalar və İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən alınmış müasir təcili tibbi yardım avtomobilləri ilə tanış olub.

Fövqəladə hallar naziri general-polkovnik Kəmaləddin Heydərov dövlətimizin başçısına raport verdi.

Prezident İlham Əliyevə məlumat verildi ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yanğından mühafizə üçün Fövqəladə Hallar Nazirliyi tərəfindən "KamAZ" markalı 100 yanğınsöndürən və "Iveco" markalı 50 xüsusi təyinatlı yanğınsöndürən avtomobil alınmış. "Iveco" markalı avtomobillərdən 9-u artıq idxal olunub, 41-nin idxalı isə 2023-cü ilin birinci rübündə nəzərdə tutulur.

Bildirildi ki, "KamAZ" və "Iveco" markalı avtomobillərdən xüsusilə yanğın yerinə şəxsi heyətini, yanğın texniki və xilasedici avadanlıqlarını, suyun və köpükəmələgətirən maddələrin daşınması, yanğın yerinin fasiləsiz olaraq ödsöndürücü maddələrlə təmin edilməsi, çoxmərtəbəli binalardan insanların təxliyəsi və əşyaların çıxarılması, xilasedici və yanğınsöndürənlərin yuxarı mərtəbələrə qaldırılması, lafet lüləsi vasitəsilə yüksəklikdə yanğınlardan söndürülməsi, yanğın yerinin işıqlandırılması, eyni zamanda, digər köməkçi işlərin görülməsi

üçün istifadə olunacaq.

Diqqətə çatdırıldı ki, müxtəlif texnologiyalı, təbii qəzalar və yol-nəqliyyat hadisələri zamanı xüsusi xilasetmə işlərinin aparılması, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yüklərin və köməkçi materialların daşınması üçün FHN tərəfindən "Nissan Patrol" markalı 5, "Lada Niva Travel" markalı 11 və "QAZEL" markalı 6 avtomobil (onlardan 3-ü idxal edilmiş, digərləri isə cari ilin sonunadək idxal olunacaq) alınmış.

Bildirildi ki, nazirlik tərəfindən alınan "GCS (Global Clearance Solutions) - 200" markalı, dizel mühərriklili, kənarından idarə edilən, müasir minatəmizləyən 4 robot işğaldan azad olunmuş rayonlarda piyada və tank əleyhinə minalarla çirklənmiş ərazilərin təmizlənməsi işlərində istifadə olunacaq.

Təqdim edilən texnikalar arasında "Ural" markalı avtomobillər də var. Bu avtomobillərdən də yanğın hadisəsi zamanı yüklərin daşınması və digər işlərin həyata keçirilməsi üçün nəzərdə tutulub.

Sonra dövlətimizin başçısı İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən alınmış müasir təcili tibbi yardım avtomobillərinə baxdı.

İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Zaur Əliyev məlumat verdi ki, artan tələbatın və yeni yaradılmış tibb mərkəzlərinin, məntəqə-

lərin, o cümlədən işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə inşa edilən xəstəxanaların təcili tibbi yardım avtomobilləri ilə təmin edilməsi diqqət mərkəzindədir.

Agentlik tərəfindən 2020-ci ildən indiyədək 84 ədəd "Fiat Doblo", 131 ədəd "Mercedes", 34 ədəd "Ford Transit" markasına aid olan ümumilikdə 249 təcili tibbi yardım avtomobili satın alınıb. Həmçinin xüsusi 2 diferensiallı (4x4) "Mercedes Vito" avtomobilləri dağlıq relyefdə və yolsuzluq şəraitində təcili tibbi yardım briqadasının rahat və təhlükəsiz hərəkətini təmin edir. Həmin avtomobillərdən 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı çətin və yolsuzluq şəraitlərində yaralıların təxliyəsində istifadə olunub. Bildirildi ki, Bakı şəhəri və respublika-

nın digər şəhər və rayonlarında fəaliyyət göstərən tibb müəssisələrinin, təcili və təxirəsalınmaz tibbi yardım məntəqələrinin ümumilikdə 1487 ədəd təcili tibbi yardım avtomobili ilə təmin edilməsi nəzərdə tutulub və indiyədək tibb müəssisələləri 909 tibbi yardım avtomobili ilə təmin edilmişdir. Təqdim edilən "Mercedes-Benz" markalı təcili tibbi yardım avtomobillərinin 37-si sadə diferensiallı, 7-si xüsusi 2 diferensiallı, 20-si reanimobil və 1-i perinatal küvezli olmaqla, ümumilikdə 65 ədəddir. Avtomobillər xəstə tibb müəssisəsinə aparılarkən artıq yolda müalicəyə başlamağa imkan verən geniş çeşiddə dərmanlar və tibbi avadanlıqlar ilə təmin edilmişdir. Belə ki, avtomobillərin komplektasiyası istənilən vəziyyətdə olan pasiyentlərin daşınmasına imkan verir. Yeni alınmış təcili tibbi yardım avtomobillərinin bölgüsü aparıldıqdan sonra ümumilikdə ölkə üzrə istifadədə olan təcili tibbi yardım avtomobillərinin sayı 974 olacaqdır.

Ceyhun Bayramov səfirlə görüşüb

Britaniyanın minatəmizləmə sahəsində Azərbaycana dəstəyi davam edəcək

9 dekabr 2022-ci il tarixində xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının ölkəmizdəki səfiri Fergus Auld ilə görüşüb.

XİN-dən "Şərq"ə bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan və Birləşmiş Krallıq arasında həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli çərçivədə mövcud olan əməkdaşlıqdan məmnunluq ifadə edilmiş və iki ölkə arasında enerji, nəqliyyat-tranzit, təhsil və digər sahələrdə mövcud olan əməkdaşlıq məsələləri ətrafında müzakirə olunub.

Ölkələrimiz arasında iqtisadi sahədə əldə olunan nailiyyətlərin olduqca əhəmiyyətli olduğu və Böyük Britaniyanın Azərbaycanda ən böyük birbaşa xarici investor olduğu vurğulanıb.

Nazir, həmçinin müqabil tərəfi Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin normallaşması prosesi, eləcə də işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə aparılan yenidənqurma və bərpa işləri barədə məlumatlandırılıb. Eyni zamanda, bölgədə mina təhdidləri və Üçtərəfli bəyanatların və əldə olunmuş razılıqların Ermənistan tərəfindən yerinə yetirilməməsi faktları diqqətə çatdırılıb.

Səfir Fergus Auld ölkələrimiz arasında müstəqillikdən bəri davam edən sıx əməkdaşlıq və tərəfdaşlıqdan məmnunluğunu diqqətə çatdırıb. O, iki ölkə arasında əməkdaşlığın uğurlu davam etdiyini və energetika, alternativ enerji, təhsil, yüksək texnologiyalar və bir sıra digər istiqamətlərdə geniş perspektivlərin olduğunu bildirdi. Azərbaycanın Avropanın enerji təhlükəsizliyinə əhəmiyyətli töhfə verdiyi xüsusi qeyd olunub. Səfir mövcud mina təhdidinin aradan qaldırılması istiqamətində səylərin, ərazilərin təmizlənməsi sahəsində Azərbaycana verilən dəstəyin davam edəcəyini diqqətə çatdırıb. Görüşdə tərəflər həmçinin qarşılıqlı maraqlı doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Medallar haqqı çatan verilsin

Fazil Mustafa: "Prezident təkdir, ona təqdimat düzgün verilməlidir"

"Medalları təsis edirik, amma görüşür ki, təsis edilən medalların verilməsi zamanı problemlər üzə çıxır". Bunu Milli Məclisin iclasında deputat Fazil Mustafa deyib. Parlament üzvü bildirib ki, Vətən müharibəsindən sonra bir çox medal təsis edilib, ancaq onların paylanmasında problemlər yaranıb:

"Sosial şəbəkələrdə də aparılan müzakirələr göstərir ki, 44 günlük Vətən müharibəsində haqqı çatmadığı halda kimlərsə təqdimatı ilə bezi şəxslərə medallar verilib. Kimlərsə orden və medal ala bilsin, haqqı çatanların bezi isə yox. Di-

gər tərəfdən, bu yaxınlarda yazıçı Əliş Nəcəfzadə bağlı problem ortaya çıxdı. Azərbaycanda nə qədər yazıçı var ki? Niyə bu problemlər olmalıdır? Prezident təkdir, ona belə şeylərin təqdimatı düzgün verilməlidir. Ölkə Prezidentinin xarakterini hər kəs bilir ki, mütləqə nə layihə, nə təşəbbüs varsa, hamısını dəstəkləyir".

Deputat təklif edib ki, medalların verilməsində nəzərə alınmalıdır: "Qurumların rəhbərliyində olan şəxslər üreyi kimi istəyi, yazır, təqdimat verir. Zəhmətli olan, əziyyətli olan şəxslər kənarında qalır. Biz bu mexanizmin üzərində düşünməliyik. İnsanlar bilsinlər ki, dövlətə xidmətə görə heç kim yaddan çıxmır. Həminin fəaliyyəti izlənilir, həminin fəaliyyətinə dövlət səviyyəsində qiymət verilir. Çünki bir məmurun etdiyi hərəkət dövlətin adına yazılır. İnsan ürayində qırğınlıq yaşayır ki, dövlət əziyyətini nəzərə almadı. Ona görə də hesab edirəm ki, nəzərə mexanizmi olmalıdır ki, medallar subyektiv mülahizələr əsasında paylanmasın, haqqı çatan insanlara verilsin".

İsmayıl

Kamran Əliyevin Moskva səfərində milli maraqlar qorundu

Çingiz Qənizadə: "Əldə olunan razılışmalardan səfərin nəticələrinin uğurlu olduğu qənaətinə gəlmək olar"

Dekabrın 8-də Rusiyanın Baş prokuroru İqor Krasnovun dəvəti ilə Azərbaycanın Baş prokuroru Kamran Əliyevin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Moskva şəhərinə səfər edib. Görüş zamanı bir çox məsələlər, o cümlədən cinayətkarlığa qarşı mübarizədə sahəsində əməkdaşlıq üzrə faydalı fikir mübadiləsi aparılıb.

Həmçinin iki ölkənin hüquq-mühafizə, prokurorluq orqanları arasında konkret cinayət işləri üzrə hüquqi yardım göstərilib. Eləcə də cinayət törətmiş şəxslərin ekstradisiyası və sair məsələlər ətrafında müzakirələr aparılıb".

Bunu "Şərq"ə açıqlamasında hüquq müdafiəçisi Çingiz Qənizadə bildirib ki, Rusiya Federasiyası ilə Azərbaycan Respublikası Baş prokurorluğu arasında bu cür görüşlərin keçirilməsi olduqca vacibdir:

"Çünki Rusiya bizə qonşu ölkədir. Milyonlarca vətəndaşımız orada yaşayır, işləyir. Həmin soydaşlarımızla bağlı gələcəkdə baş verə biləcək hər hansı bir hüquqi nəticələr, bu şəxslərin Azərbaycana ekstradisiya edilməsi kimi məsələlərin müzakirə edilməsi normaldır. Bəzən bi-

zim hüquq müdafiəçilərinə də Rusiyada həbsdə olan şəxslərin ekstradisiya edilməsi, təqiblərə məruz qalması kimi müzakirələr ünvanlandıqda, təbii ki, rusiyalı həmkarlarımız və Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanları ilə bu məsələ ətrafında müəyyən fikir mübadilələri aparılır".

Ç. Qənizadə diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycanın Baş prokuroru Kamran Əliyevin Moskva səfərində maraqlı məqamlardan biri də Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan Baş prokurorlarının üçtərəfli görüşünün keçirilməsidir. "Görüşdə yaranmış fürsətdən istifadə edərək, Kamran Əliyev mina xəritələrinin bugüncədə Azərbaycana verilməməsi, bunun insanların həyat və sağlamlığının qorunmasında əhəmiyyəti barədə danışıb. Həmçinin

Ermənistan tərəfindən ərazilərimizin minalanma prosesinin davam etdirilməsi ilə bağlı narahatlığını bildirib. Burada qaldırılan məsələlər Ermənistana ünvanlanıb. Amma rəsmi İrəvana dəstək olan Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarının rəhbərlərindən birinin də bu mövzuları Baş prokurorumuzun dilindən eşitməsi yerində və vacib situasiyalardan biridir. Eyni zamanda Azərbaycanın Baş prokuroru Kamran Əliyev təbii sərvətlərimizin qanunsuz istismarı ilə bağlı da hərəkətlərin yolverilməz olduğunu görüş vaxtı hər iki ölkənin Baş prokuroruna çatdırıb. Həmçinin 1-ci və 2-ci Qarabağ müharibəsindən sonra itkin düşmüş şəxslərin tapılması istiqamətində birgə fəaliyyətin vacibliyinə toxunub. Prosesin davam etdirilməsinin önəmi olduğunu bildirdi.

Eyni zamanda vurğulayıb ki, Azərbaycan tərəfindən 10 noyabr 2020-ci il tarixi və 11 yanvar və 26 noyabr 2021-ci il tarixli üçtərəfli bəyanatlara tam şəkildə riayət olunur. Ermənistan tərəfi isə bu bəyanatlara helə də tam əməl etmir. Sözügedən görüşdə Azərbaycanın milli və dövlət maraqları tamamilə qorunub. Sadələşdirilmiş məsələlər bizə istəməyən qüvvələr, Ermənistanın rəhbərliyi və prokurorluğunun diqqətinə çatdırılıb. Baş prokurorluq səviyyəsində Moskvada keçirilmiş həm ikitərəfli, həm də üçtərəfli görüşdə səsləndirilən fikirlər, müzakirələr, əldə olunan razılışmalardan səfərin nəticələrinin uğurlu olduğu qənaətinə gəlmək olar".

Sücayyət Mehti

Azərbaycan-Türkiyə Yüksək Səviyyəli Hərbi Dialog İclası başa çatıb

Azərbaycan Müdafiə Nazirliyinin Milli Müdafiə Universitetinin rektoru general-leytenant Heydər Piriye və Türkiyə Respublikasının Baş Qərargahının ikinci rəisi ordu generalı Selçuk Bayraktaroğlunun rəhbərliyi ilə Türkiyənin Ankara şəhərində keçirilən 14-cü Azərbaycan-Türkiyə Yüksək Səviyyəli Hərbi Dialog İclası başa çatıb.

Bu barədə "Şərq"ə Azərbaycan Müdafiə Nazirliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, iclasda Azərbaycan ilə Türkiyə arasında hərbi, hərbi-texniki, hərbi tibb, hərbi təhsil və digər sahələrdə ikitərəfli əməkdaşlığın hazırkı vəziyyəti və inkişaf perspektivləri nəzərdən keçirilib, əsas fəaliyyət istiqamətləri müzakirə edilmişdir.

Görüşün sonunda iclasın yekun protokolu imzalandıqdan sonra Azərbaycan nümayəndə heyəti Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin hərbi təhsil müəssisəsini ziyarət edib.

Mobil telefonlarla bağlı cərimələr təsdiqləndi

Bunu edənlər 12 min manat cərimə ödəyəcəklər

Mobil cihazın qeydiyyatının aparılmasından yayınmaq məqsədilə mobil cihazın İMEİ nömrəsinin dəyişdirilməsinə və ya sürətinin köçürülməsinə görə cərimələr müəyyən edilir.

Bu barədə məsələ Milli Məclisin bu gün keçirilən plenar iclasında müzakirə edilən İnzibati Xətalər Məcəlləsinə yeni təklif edilən maddədə əksini tapıb.

Dəyişikliyə əsasən, fiziki şəxslər 300 manatdan 400 manatadək, vəzifəli şəxslər 1000 manatdan 1500 manatadək, hüquqi şəxslər 3 min manatdan 4 min manatadək məbləğdə cərimə ediləcəkdir. Qeyd olunan xətanın inzibati tənbeh alması şəxslər tərəfindən inzibati tənbehərdən qorunması üçün vacibdir.

haqqında qərar qüvvəyə mindiyi gündən 1 il ərzində təkrar törədilməsinə görə fiziki şəxslər 600 manatdan 800 manatadək, vəzifəli şəxslər 2 min manatdan 2 min 500 manatadək, hüquqi şəxslər 9 min manatdan 12 min manatadək məbləğdə cərimə ediləcəkdir.

Qanun qəbul edildiyi halda 2023-cü il aprelin 1-dən qüvvəyə minəcəkdir.

Müzakirələrdən sonra dəyişiklik səsverməyə qoyularaq birinci oxunuşda təsdiq edilmişdir.

Ermənistanın sülh sazişi ilə bağlı aydın mövqeyi yoxdur

Putin-Paşinyan görüşündə bölgədəki son durum müzakirə olunub

Dünya Qırğızistanın paytaxtı Bişkekə Rusiya Prezidenti Vladimir Putin və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan arasında görüş keçirilib.

Bu barədə Rusiya Prezidentinin beynəlxalq məsələlər üzrə köməkçisi Yuri Uşakov məlumat yayıb.

Bildirilir ki, görüş Avrasiya İqtisadi İttifaqının sammiti çərçivəsində baş tutub.

Görüşün gizli vəziyyətində "Şərq"ə dəyərləndirən politoloq Tofiq Abbasov vurğulayıb ki, Bişkekə baş tutan Paşinyan-Putin görüşünün əsas müzakirə mövzusu sülh prosesi ətrafında olub:

"Bişkekə Avrasiya iqtisadi məkanının gündəliyi əsas diqqət obyektinə çevrilib. Çünki orada təkcə Ermənistan rəhbərliyi yox, bütün Avrasiya iqtisadi məkanına düşən ölkələr iştirak ediblər. Digər tərəfdən burada Putinlə Paşinyanın görüşü də baş tutub. Onlar fürsətdən istifadə edərək bölgədəki vəziyyəti müzakirə ediblər. Ermənistan hazırda iki başlı oyunlar qurur.

Onlar bir yandan Rusiyaya baş əyərək "Biz müttəfiq, sülh müqaviləsi sizin əlinizlə olmalıdır" deyir, digər tərəfdən isə Avropanın və ABŞ-nin, proseslərə cəlb edilməsinə çalışır. Yeni İrəvanın niyyətləri bəllidir. Bildiyimiz kimi, sülh müqaviləsinin iki versiyası artıq hazırdır.

Bunlar Bakı və Moskva tərəfindən verilən təkliflərdir. Ümumiyyətlə, Ermənistan Qərbin təzyiqlərinə duruş getirə bilmir və bütün qütblərlə münasibətlərini itirməyə çalışır. Ancaq bu, düzgün yanaşma deyil. Azərbaycanın İrəvana ikitərəfli format təklif etməsinə baxmayaraq, onlar özbaşına hərəkət etməkdən qorunurlar.

Bu isə bir daha Ermənistanın xarici qüvvələrdən asılı olduğunu göstərir. Bu səbəblə də Bişkekə baş tutan Paşinyan-Putin görüşünün əsas müzakirə mövzusu sülh prosesi ətrafında olub.

Çünki Ermənistan çoxşəxsliliklərdən ibarət bir model üzərində dayanır. Bu da işin aparılmasına zərər verir. Yəqin ki, Rusiya Prezidenti Paşinyandan əsas məsələ ilə bağlı mövqelərini aydınlaşdırmağı tələb edəcəkdir".

Nihat Müzəffər

Güneyin səsi

Son iki ayda İranda baş verən hadisələr göstərdi ki, genişlənən etiraz hərəkatının əsas tələbi ümumi haqsızlığa, dövlətin təzyiqlərə və etnik ayrı-seçkiliyə son qoymaq üçün molla rejiminin ortadan qalmasıdır. Rejimin 40 ildir həyata keçirdiyi yanlış daxili və xarici siyasət ölkədə ağır sosial-iqtisadi, milli-mədəni problemlərin böyüməsinə səbəb olub. Ona görə də səbr kasası daşmış kütlə hər gün daha aydın və yüksək səslə molla rejimini istəmədiklərini bəyan edirlər.

İranda etirazlar genişlənməkdə, geri dönüşü olmayan yola girməkdədir.

Fars-molla rejimi isə dirənməkdə və aksiyacıları divan tutmaqdadır. Təbii ki, bizim üçün ən mühüm məsələ Güney Azərbaycan, orada yaşayan 35-40 milyon soydaşımızın mövcud durumu və sabahıdır. Azərbaycanın şimalı müstəqillik qazanandan İranın düşmən münasibəti ilə qarşılaşır. Çünki bu, Güney Azərbaycan üçün də daim stimül olub. İran narahatdır ki, qonşuluğunda belə bir ölkənin varlığı daxilindəki azərbaycanlılar üçün də milli dövlət qurmaq baxımından örnək ola bilər. Əbəs yerə deyil ki, Güney Azərbaycanda "azadlıq, ədalət, milli hökumət" şüarları günbəgün artmaqda, geniş vüsət almaqdadır.

"Şərq" qəzetinin İranda baş verən etirazlar, Tehran-İrəvan münasibətləri və Güney Azərbaycan məsələsi ilə bağlı budəfəki müsahibi Təbriz Araşdırma Mərkəzinin müvəssisi Babek Şahəddir. Suallarımıza ətraflı cavab verən dəyərli araşdırmaçı-alim cənub qonşumuzda vüsət almış olaylara və sonrakı gedişata aydınlıq gətirib...

- Babək bəy, İranda təxminən iki ay əvvəl başlayan etirazlar hələ davam etməkdə və getdikcə böyüməkdədir. Hicabə görə başlayan aksiyalar hökumətin və dini rəhbərliyin əleyhinə çevrilib. İranda əslində nə baş verir və etirazın genişlənməsinin əsas səbəbləri nələrdir?

- Bu gün İranda baş verən dövlət, xüsusən də "İslam Respublikası"nın legitimlik böhranının küçəyə yansımaları, siyasətiləşmiş şiə islamının dövlət

idarəçiliyində iflasa uğramasının təzahürüdür. Həmçinin inqilabi idealların süqutunun konkretlik qazanmasıdır. Əslində "İslam Respublikası" dövründə və 1979-cu il fevralın 21-də inqilabın qələbəsindən sonra İranın siyasi məkanı bir çox etirazların şahidi olub. Yeni İran dövləti də, cəmiyyəti də etiraz sözüne yad deyil. Bununla belə, bu gün İran küçələrində davam edən və üç ayı doldurmaq üzrə olan etirazları əvvəlki etirazlardan fərqləndirən ən mühüm cəhətlər onların bütün ölkəyə yayılması, uzun müddət davam etməsi, gənclərin rəhbərliyi, qlobal və milli miqyasda vətəndaş cəmiyyətinin dəstəyini alması və İran cəmiyyətinin reaksiyasında əsaslı dəyişikliklərin olmasıdır.

bəbi İran dövlətinin islahat imkanlarını itirməsi, hadisələrə ideoloji yanaşması, böhranların idarə edilməsində sərişsizliyi və xalqın dövlətə inamını itirməsidir. İran dövləti son qırx ildə qorxu mühiti yadradacaq cəmiyyəti özünə tabe etməyə çalışsa da, İranda xalqın əhəmiyyətli bir hissəsi teokratik dövlət anlayışının yaratdığı qorxu divarını uçurub.

- İran Prezidenti İbrahim Rəisinin "konstitusiyadakı bəzi maddələri dəyişdirə bilirik" açıqlaması və "Əxlaq polisi"nin lağvi nə anlama gəlir? Rejim haqiqətənmi geri addım atır, yoxsa sadəcə, gərginliyi azaltmaq məqsədi güdür?

- İranda baş örtüsü, yeni hicab məsələsi "İslam Respublikası"nın dövlət fəlsəfəsinin mövcudiyətdir və hərəkatın qələbə çaldığı ilk gündən inqilabi dövlət anlayışının mühüm simvollarından biri-

necə şərh edirsiniz? Tehranı narahat edən, Ermənistanla sıx əməkdaşlığa çəkən səbəblər nədir?

- Hesab edirəm ki, bu təhdidlər artmasının üç əsas səbəbi var. Birincisi, İran hələ də İkinci Qarabağ müharibəsini, Azərbaycanın qələbəsini həzm edə bilmir. Azərbaycanın qələbəsi, xüsusən Azərbaycanla Türkiyə arasında qurulan strateji mütəfiqlik nəticəsində İran özünü Cənubi Qafqazın geosiyasətində kənarda hiss edir. İranın fikrincə, Azərbaycanla Türkiyə arasında mütəfiqliyin güclənməsi İranın regiondan kənardə qalmasına səbəb olub. İkinci əsas səbəb İranın Zəngəzur dəhlizi layihəsindən narahatlığı ilə bağlıdır. Tehran özünü "Asiyanı Qərbbə birləşdirən qapı" və əsas marşrut kimi görür. İran uzun müddət bu geosiyasi üstünlükdən bəhrələnməyə, Zəngəzur dəhlizinin

Güney Azərbaycanın azadlıq mübarizəsini necə xarakterizə edərdiniz?

- İran siyasi mədəniyyətində belə bir fikir var ki, ölkədə əsas siyasi dəyişikliklər fars bölgələrindən başlayır. Lakin hesab edilir ki, güney azərbaycanlıların da prosesə qoşulması qalibiyyətə nəticələnmə bilər. Bu, Güney Azərbaycan türklərinin İranın çağdaş tarixində, xüsusən "Məşrutə inqilabı" və "İslam inqilabı"nda oynadığı rolla bağlıdır. Bu etirazlara İranda da Güney Azərbaycan türkləri də qatılıb. Lakin güney azərbaycanlıların aksiyalarda iştirakı ilə bağlı iki məqam diqqət çəkir. Birincisi, Güney Azərbaycanda ümumi olan şüarlar milli şüarlar idi və etirazçılar "azadlıq, ədalət, milli hökumət", "ölməyə hazırıq, Babəkin əsgəriyik", "Azərbaycan milləti, çəkə bilmiz bu zillət" şüarları ilə azərbaycanlı və türk kimliklərini ön plana çıxarıblar. Güney Azərbaycan türkləri arasında ortağ düşüncəyə görə, güney azərbaycanlılar tarix boyu İran üçün ciddi fədakarlıqlar göstərirlər. Lakin Pəhləvilər hakimiyyəte gəldikdən sonra milli ayrı-seçkiliyə, ağır assimilyasiya siyasətinə məruz qalıblar. Etnik və milli kimliklərini məhv etməyə çalışıblar. Bu assimilyasiya siyasətlərini şovinst üsullarla həyata keçiriblər. Güney azərbaycanlıların kimliyi ağır təhqirlərə məruz qalıb. Bu, Güney azərbaycanlıların mərkəzi dövlət aparatından və mərkəzi təhəkkürdən uzaqlaşmasına səbəb olub. İran "islam birliyi" dərindən olmadığını, din və məzhəb adı altında fars, şovinst siyasəti yeritdiyini gören azərbaycanlılar mərkəzi hökumətdən uzaqlaşdılar. Yeni Güney Azərbaycan türkləri bu etirazlarda milli kimliklərinə əsaslanan prinsiplərlə iştirak etməyə üstünlük verdilər. İkinci mühüm məsələ Tehran rəhbərliyinin Güney Azərbaycan türklərinin etirazlarda oynaya biləcəyi roldan qorxaraq istifadə etdiyi üsuldur. İranda son 83 gündə etirazlarda 472 nəfər həyatını itirib, 19 minə yaxın adam saxlanılıb. Həyatını itirənlərin əhəmiyyətli bir hissəsinin bələc və kürd etnik mənsubları olsa da, saxlanılanların yarısı Güney Azərbaycan şəhərlərindəndir. Nəzarətə alınan Güney azərbaycanlıların əhəmiyyətli bir hissəsi qabaqcıl məqsədlə nəzarətə götürüldü. Bunun səbəbi Tehranın bacardığı qədər Güney Azərbaycan şəhərlərini bu etirazlardan uzaq tutmaqda çalışması idi. Xülasə, İran artıq inqilab mərhələsinə daxil olub və bundan sonra heç bir halda köhnə İran olmayacaq. Əlbəttə, bu, o demək deyil ki, bir-iki həftə sonra rejim devriləcək. Lakin bir neçə ildən sonra İranda inqilabi xarakter daşıyan ciddi dəyişikliklər baş verəcək. Güney azərbaycanlıların öz tarixlərindən dərs çıxarmaqla türk kimlikləri ilə hakimiyyəti əldə etmək üçün hərəkatə keçəcəkləri proqnozlaşdırılır. Yeni İranda baş verə biləcək hər hansı dəyişikliyə Azərbaycan türk kimliyi artıq gözdən düşməz. Amma təbii olacaq idarə və formalar qli ola bilər.

İsmayıl Qocayev

"İran artıq inqilab mərhələsinə daxil olub"

Babək Şahed: "Bundan sonra heç bir halda köhnə İran olmayacaq"

İranda son 40 ildə baş verən etirazlar müəyyən ideologiya və ya siyasi baxış, təbəqə və etnik mənsubiyyətlə məhdudlaşır. Məsələn, İran inqilabından dərhal sonra siyasətiləşmiş şiə islamçıları marksist təşkilatlar arasındakı rəqabət və qarşıdurmalar müəyyən bir ideologiya ilə məhdudlaşdı. Ancaq "Yaşıl Hərəkat"a orta təbəqə rəhbərlik edirdi. Sabiq Prezident Həsən Ruhinin prezidentliyi döv-

dir. Siyasətiləşmiş şiə islamçı zehniyyəti müxtəlif dövrlərdə sərt güc və təhlükəsizlik mexanizmlərindən istifadə etməklə hicab məsələsinə müxtəlif adlar altında izləməyə çalışıb. İnqilab qələbəsindən sonra İran-İraq müharibəsi zamanı "İnqilab Komitələri", "İnqilab Keşikçiləri Ordusu" və "Besic" milisi, İran-İraq müharibəsindən sonra Mahmud Əhmədiyəzad prezidentliyinə qədər "Polis

açılması bir tərəfdən Türkiyə Cümhuriyyəti ilə Azərbaycanı Orta Asiyaya, yeni Türkünstan coğrafiyasına bağlayacaq, digər tərəfdən bir bir qapı açılacaq. Bu, Asiyanı Qərbbə birləşdirən və İrana alternativ ola yoldur. İran coğrafiyasının strateji dəyərinin azalması, təcrid olunmasıdır. Üçüncü səbəb İranın Türkiyə ilə Azərbaycan arasında yaranmış strateji mütəfiqlikdən narahat olmasıdır. İran həm də regionun tarixini İran-Turan, fars-türk rəqabəti kimi oxuyur. O, türk birliyinin güclənməsini tarixi mövqeyinə zidd bir proses görür. İranın Azərbaycana qarşı təhdidlərinin və Ermənistanı dəstəkləməsinin bu üç sütunu ilə yanaşı, İranın ermənilərə qohum toplum olması faktı da var. Əslində, İranın keçmiş kəşfiyyət naziri və sabiq Prezident Həsən Ruhinin milli azlıqlar üzrə vitse-prezidenti Əli Yunesi İranın niyə erməniləri dəstəklədiyini sualına "Biz eyniyik" cavabını verərək bu qohumluğu açıq şəkildə vurğulayıb. O, "erməni mənşəliyi və daimi qonşumuzdur. Eynilə, İbrahim Rəisinin konstitusiya ilə bağlı açıqlamaları da ümumi və birmənalı olmayan, arxasında ciddi bir iradə olmayan və atmosferi yumşaltmaq məqsədi daşıyan bəyanatlardır. Lakin İranın dövlət zehniyyətinə görə etirazçılar qarşısında geri addım atmaq çoxlu güzəştlər və geri çəkilmələr gətirəcəyindən, rejim ciddi islahatlara qapalı qalmağa üstünlük verəcək.

- İranın Azərbaycana qarşı artan təhdidlərini və düşmən hərəkatlarını

Orta əməkhaqları, pensiyalar artacaq

Vüqar Bayramov: "Daha dəqiq rəqəm 2023-cü ilin yanvar ayında elan olunacaq"

2022-ci ildə əmək pensiyalarına ödənilən maddi yardımın da 2023-cü il yanvarın 1-dən etibarən pensiyaların tərkibinə daxil edilərək indeksasiya olunması nəzərdə tutulur. "Bu da pensiya məbləğlərindəki artıma müsbət təsir göstərəcək. Xüsusi şərtlərlə pensiya alan şəxslərin aylıq pensiyalarına ödənilən 10 faiz, həmçinin digər pensiyacılarla il ərzində ödə-

300 manat pensiya və il ərzində 200 manat maddi yardım alan vətəndaşların pensiya məbləği yeni ildən 316.7 manat hesablanacaq

2023-cü ildə dövlət büdcəsindən 15.2 milyard manat sosial sferaya yönəldiləcək. Bu, ümumi büdcə xərclərinin 45.6 faizi deməkdir. Pensiyalarda artım gələn aydan reallaşacaq. Vahid indeksasiya sistemində keçid bütün əmək pensiyası alan vətəndaşlarımızın pensiya məbləğlərinin hər il yanvar ayında əvvəlki il üzrə orta aylıq əməkhaqqındakı artım faizinə uyğun artırılmasını nəzərdə tutur. Bu ilin ilk 9 ayında orta aylıq nominal əməkhaqqı əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 14,4 faiz artıb. Bu o deməkdir ki, mövcud tendensiya saxlanacağı halda gələn ilin yanvar ayında pensiyalar 14-15 faizə indeksasiya olunacaq. Təbii ki, daha dəqiq rəqəm 2023-cü ilin yanvar ayında elan olunacaq.

Millət vəkili Vüqar Bayramov deyib ki, əgər 2023-cü ildə orta aylıq əməkhaqqı 15 faiz artarsa, o zaman 500 manat pensiya alan vətəndaşımızın pensiyasında 75 manat artım olacaq. Deputatın sözlərinə görə,

nilən 200 manat maddi yardım onların pensiyalarına daxil edildikdən sonra yekun məbləği orta aylıq əməkhaqqının illik artım tempinə uyğun indeksləşdiriləcək. Məsələn, 300 manat pensiya və il ərzində 200 manat maddi yardım alan vətəndaşların pensiya məbləği yeni ildən 316.7 manat qəbul edilərək üzərinə indeksasiya faizi qədər artımla hesablanacaq. Əməkhaqqı məbləğinə gəldikdə isə gələn il orta aylıq əməkhaqqının 898 manat olacağı proqnozlaşdırılır. Gələn il şəhid ailələri və onların övladları, valideynlərinin müzdlü işdən aldıkları gəlirlərinin 800 manata qədər olan hissəsinin vergilərdən azad olunması nəzərdə tutulur. Bütövlükdə isə dövlət sektorunda əməkhaqqı artımları Prezidentin sərəncamları ilə reallaşır. 2022-ci ildə əksər sektorlarda maaş artımları reallaşdı. 2023-cü ildə də sosial müdafiə tədbirlərinin güclənəcəyi gözlənilir".

İsmayıl Qocayev

Milli Məclisdə qanunlara dəyişikliklərin, əsasən cəzaların sərtləşdirilməsi, rüsum və cərimə artımı ilə bağlı olmasına etiraz edilib. Parlamentin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədr müavini Qüdrət Həsənquliyev deyib ki, son zamanlar qanunların çoxuna əlavə və düzəlişlərdə yalnız məhdudlaşdırıcı normalar əksini tapır: "Hər kəs kiçik araşdırma aparsa görür ki, məsələn, cəzalar sərtləşdirilir. Bəzən əsaslandırılmadan cəzaları niyə sərtləşdiririk? Yeni bu sahədə

Rüsumlar artırılıb, cəzalar sərtləşdirilməlidir

Qüdrət Həsənquliyev: "Liberallaşmağın yerinə biz məhdudiyətlər tətbiq edirik"

cinayətlərin sayında artım varmı, bu, nədən qaynaqlanır? Cərimələr, rüsumlar artırılır. Dövlət orqanlarına səlahiyyətlər verilir ki, öz xidmətlərinə görə vətəndaşdan rüsum təyin edəsin. Liberallaşmağın yerinə biz məhdudiyətlər tətbiq edirik. Yeni bu tendensiya görünən, hiss olunandır. Biz çalışmalıyıq ki, cəmiyyətimiz iqtisadi və digər sahələrdə liberallaşsın."

Q.Həsənquliyev qeyd edib ki, Konstitusiyaya görə, Azərbaycanda dövlət hakimiyyətinin qanadları bir-biri ilə qarşılıqlı fəaliyyətdə işləyir: "Amma bir deputat məhkəməyə müraciət edəndə ki, niyə uzun illərdə süründürməçiliklə məşğul olursan, əgər iddiaçı haqsızdırsa, niyə qərar qəbul etməsən, illərlə, aylarla təxirə salırsan, keçir şantaj və bildirir ki, siz bizim işimizə qarşı bilməzsiniz. Halbuki biz qarşılıqlı əlaqədə işləməliyik. İcra orqanına deyəndə, deyirlər ki, biz hakimiyyətin müstəqil qanadıyıq, siz bizim üçün icrası məcburi olan göstəris, qərar qəbul edə, verə bilməzsiniz və s. Amma onlar tərəfdən gələn

qanunlara mən ciddi müqavimətimizi görmürəm. Gələn qanun layihələrini biz səsə qoyuruq və qəbul edirik".

Spiker Sahibə Qafarova isə bildirib ki, bütün qanun layihələri çox ciddi müzakirələrdən keçir: "Qüdrət müəllim deyir ki, biz daha da sərt olaq, Milli Məclis olaraq qanunların müzakirəsində öz qüvvəmizi göstərək. Düşünürəm ki, çıxışda məntiqli var".

Deputat Səbir Rüstəmcanlı da qanun yarıdıcılığı məsələsi ilə bağlı problemlərə toxunub: "İnzibati Xətalər Məcəlləsində 2016-cı ildən bu yana 146 dəyişiklik edilib, çoxu da rüsum və cərimələrin artırılması ilə bağlıdır. Mən anlayıram, müəyyən dəyişiklik olmalıdır. Amma qanunun müəyyən sabitliyi də vacibdir. Qanunun hədəfi olmalıdır. Qanunvericilik yarıdıcılığının, qanunların və onun strateji hədəflərinin düzgün müəyyən edilməsinin vacibliyini diqqətə çatdırmaq istəyirəm".

İsmayıl

Hesabatları qəbul oluna bilməz

Aİ-nin monitoring missiyasının fəaliyyəti qaranlıqdır

Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan Avropa ittifaqının Cənubi Qafqaz üzrə xüsusi nümayəndəsi Tovio Klaar ilə görüşüb.

Görüşdə Ermənistan və Azərbaycan arasında sülh prosesi, mövcud münaqişənin həlli ilə bağlı müzakirələr aparılıb.

Ermənistanın Nazirlər Kabinetindən verilən məlumata görə, Paşinyan və Klaar həmçinin regionda sülh, delimitasiya, kommunikasiyaların açılması və Aİ-nin monitoring missiyasının işindən danışılıb.

Klaarın erməniparəst olduğunu qeyd edən politoloq Məhəməd Əsədullazadə "Şərq"ə deyib ki, səfərin əsas qayəsi Aİ-nin müşahidəçi missiyasının vaxtının uzadılmasına xidmət edir:

"Avropa İttifaqının Azərbaycan-Ermənistan

sərhədinə missiya göndərməsi barəsində Praxda keçirilən dördtərəfli görüşdə razılıq əldə olunub.

Bu, müəyyən müddətdə nəzərdə tutulub. Amma rəsmi İrəvan müddətin uzadılmasını təklif edir. Qeyd edirəm ki, ATƏT-in Ermənistanı göndərdiyi qiymətləndirici müşahidə missiyasının da qanunsuz olduğu bəlli olub.

Aİ-nin monitoring qrupunun Ermənistanda olması İrəvanla Bakı arasında sülh prosesinin ləngiməsi və Paşinyan hakimiyyətinin provokasiya yaratması üçün şərait əldə etməsinə gətirib çıxarır. Yeni missiya məhz Fransanın

dəstəyi ilə anti-Azərbaycan siyasətinə xidmət etmək üçün göndərilib.

Buna görə də Azərbaycan tərəfi konkret addımlar ortaya qoymalı və monitoring qrupunun hesablarını qəbul etməməlidir. Çünki bu missiyanın fəaliyyəti qaranlıqdır və birbaşa Ermənistanın təxribatçı maraqlarına xidmət edir".

Nihat Müzəffər

Bakıda “Media savadlılığı” konfransı keçirilib

300 nəfər gəncin qatıldığı toplantıda maraqlı müzakirələr aparılıb

Dünya Mediannın İnkişafı Agentliyinin təşkilatçılığı ilə media savadlılığı mövzusunda məlumatlılığın artırılması məqsədilə Bakı şəhəri və regionlarda yaşayan 300 nəfərə yaxın gəncin iştirakı ilə Bakı Gənclər Mərkəzində “Media savadlılığı” konfransı keçirilib.

“Şərq” xəbər verir ki, konfrans Azərbaycanın Dövlət himninin səsləndirilməsi ilə başlayıb. Daha sonra Ümummilli Lider Heydər Əliyev və Vətən müharibəsi şəhidlərinin xatirəsi 1 dəqiqəlik sükutla yad edildi.

Tədbirdə açılış nitqi ilə çıxış edən Mediannın İnkişafı Agentliyinin icraçı direktoru Əhməd İsmayilov vurğulayıb ki, hazırda elektron informasiya cəmiyyətinin əhatə dairəsinin sürətlə genişlənməsi, rəqəmsal realı şəraitində məlumatlara əlçatanlığın asanlaşması, cəmiyyətin məlumatın obyektiv tərəfini müəyyənləşdirməkdə çətinliklərlə qarşılaşması media savadlı istehlakçılarının yetişdirilməsinə zərurət yaratmaqla yanaşı, mediannın öz peşəkar funksiyasını effektiv yerinə yetirməsi istiqamətində ardıcıl və təxirəsalınmaz addımların atılmasını tələb edir.

Daha sonra Elm və Təhsil Nazirliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr sektorunun müdiri Cəsarət Valehovun moderatorluğu ilə “Müasir informasiya mühitində media təhsili” mövzusunda panel sessiya keçirilib.

Panel sessiyada çıxış edən elm və təhsil nazirinin müşaviri Nəzakət Məmmədli bildirib ki, məktəbdə və məktəbdən kənar hazırlanan və tədris edilən proqramlar, təlimlər, konfranslar, rəqəmsal media bacarıqlarının təkmilləşdirilməsinə və media məlumatlılığının artırılmasına istiqamətlənən tədbirlər gənclərin sosial-mədəni potensialının gücləndirilməsi, eləcə də cəmiyyətin inkişafı üçün xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Bakı Dövlət Universitetinin rektoru Elçin Babayev çıxışında gənclər arasında media savadlılığının artırılması üçün maarifləndirmə

işlərinin genişləndirilməsinin, həmçinin məlumat istehsalı və istehlak proseslərində savadlılıq anlayışının müasir dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılmasının vacibliyini vurğulayıb.

Bakı Slavyan Universitetinin rektoru Anar Nağıyev diqqətə çatdırıb ki, beynəlxalq təcrübəyə nəzər saldıqda, media savadlılığının formal təhsil səviyyəsində tədris edilməsinin uşaq, yeniyetmə və gənclərin mediannın mənfəi təsirlərinə qarşı məlumatlılığının artırılmasında mühüm qoruyucu rol oynadığını görürlər.

Çıxışı zamanı Azərbaycan Dövlət Bədən Tərbiyəsi və İdman Akademiyasının rektoru Fuad Hacıyev diqqətə çatdırıb ki, araşdırmalar göstərir ki, media savadlılığı üzrə göstəriciləri yüksək olan ölkələr tərəfindən media savadlılığının artırılması istiqamətində ən çox istifadə edilən strategiya mövzunu bir çox səviyyələrdə tədris sistemində daxil edilməsi və bununla bağlı koordinasiyalı tədbirlərin görülməsidir.

Daha sonra “Gənclərin ictimai və sosial inkişafında media savadlılığının əhəmiyyəti” mövzusunda ikinci panel sessiya keçirilib. Panel sessiyaya moderatorluq edən “ASAN Radio”-nın direktoru Emin Musavi MEDIA ilə birgə həyata keçirilən “Smart media” layihəsinin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Azərbaycan Respublikasının gənclər və idman nazirinin müavini İndira Hacıyeva qeyd edib ki, media savadlılığının artırılması mediannın mənfəi nəticələrini minimuma endirmək, rəqəmsal platformalarda iştirakın potensial zərərləri təsirlərini azaltmaq, eləcə də gənclərə rəqəmsal dünyada tənqidi istehlakçılar və yaradıcılar olmağa kömək etmək üçün ən əsas aletlərdəndir.

Gənclər Fondunun icraçı direktoru Fərid Cəfərov bildirib ki, qlobal informasiya mühitinin modernləşməsi bir çox həssas istifadəçi qrupları, yəni uşaq, yeniyetmə və gəncləri mediannın mənfəi təsirlərinin birbaşa hədəfi

halına gətirir. Ona görə də beynəlxalq təcrübədə bu sahədə görülən işlər ilkin olaraq gənclər üçün maarifləndirmə və təhsil proqramlarının icrası istiqamətindədir.

ADA Universitetinin Kommunikasiya və Rəqəmsal Media proqramının rəhbəri Şəfaq Mehriyeva media savadlılığı bacarıqlarının artırılmasının məqsədindən, media kontentinin dəyərləndirilməsi ilə bağlı geniş və davamlı xarakter daşıyan maarifləndirmə işlərinin aparılmasının vacibliyindən danışıb. Azərbaycan Könüllü Təşkilatları İttifaqının sədri Yusif Vəliyev son illərdə ölkədə informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sektorunun sürətlə və dinamik şəkildə inkişaf etməsinin gənclər arasında media savadlılığının artırılmasını, bununla bağlı koordinasiyalı tədbirlərin görülməsi zərurətini vurğulayıb.

Konfrans çərçivəsində MEDIA-nin nümayəndəsi Pərvanə İbrahimova və Bakı Dövlət Universitetinin Beynəlxalq jurnalistika və informasiya siyasəti kafedrasının dosenti Vəfa İsgəndərovanın təqdimatında gənclərin iştirakı ilə “Dezinformasiyaya qarşı: Faktların araşdırılması” mövzusunda vörkşop baş tutub.

Daha sonra “TEDx” formatında “#MEDİAAtalks” tədbiri keçirilib. “Rəqəmsal mediada təhlükələr: Dezinformasiya və kiberzorakılıq”, “Informasiyanın gücü və məsuliyyəti”, “Media savadlı istehlakçıların formalaşdırılması” mövzularında çıxış edən İctimai Televiziyanın aparıcısı, “Cəhənnəmdə böyük çıxış” və “Əsir düşərgəsi” kitablarının müəllifi Vüsalə Məmmədova dezinformasiyaların müxtəlif insanların həyatında yaratdığı mənfəi təsirlərdən, media savadlılığının həyatımızda oynadığı önəmli roldan bəhs edib.

Sonda interaktiv müzakirə sessiyaları olub, iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Rus sülhməramlılarının ailələrinin Qarabağa köçürülməsi mümkün deyil

Erməni mediası məqsədyönlü şəkildə Azərbaycan ictimai rəyinə feyk xəbərlər ötürür

Rusiya sülhməramlılarının ailələri Rusiyadan Qarabağa köçürüləcək. Bu barədə “Hraparak” qəzeti məlumat yayıb. Qəzet bildirib ki, Qarabağ separatçıların başçısı Araik Arutyunyan 1500 sülhməramlının ailəsini Rusiyadan Qarabağa köçürməsi üçün əlinə gələni edir: “Heç kəmə sirr deyil ki, Qarabağda təhlükəsizlik üçün bütün ümidlər Rusiya sülhməramlıları ilə bağlıdır. Dəfələrlə bəyan edilib ki, rus əsgəri gətsə, Qarabağ əhalisi də onunla birlikdə Qarabağı tərk edəcək. Bu baxımdan sülhməramlıların Qarabağda uzun müddət və hərtərəfli məskunlaşmaları barədə düşünmək lazımdır. Deyirlər ki, sülhməramlıların sektorunun sürətlə və dinamik şəkildə inkişaf etməsinin gənclər arasında media savadlılığının artırılmasını, bununla bağlı koordinasiyalı tədbirlərin görülməsi zərurətini vurğulayıb.

“Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu deyib ki, erməni separatçıların lideri Araik Arutyunyanın rus sülhməramlılarının öz ailələrini Qarabağa köçürməsi təklifini səsləndirməsinin məqsədi aydındır. Analitik qeyd edib ki, hərbiçilərin ailələrinin bölgəyə köçürülməsi yeni evlərin tikilməsini təşviq edəcək: “Bu isə Rusiya hərbi kontingentinin işğal altındakı ərazilərdə tikinti işlərini artırmasını dikte edəcək. Separatçılara da ələ bu lazımdır. Digər yandan hərbiçilərin xidmət etdiyi yerlərdə ailələri də qalır, bu, onların hamın yerdə xidmətlərinin uzadılması deməkdir. Separatçıların məntiqinə

görə, xidmətini bitirən rusiyalı hərbiçilərin yerinə gələnlər də ailələri ilə bölgəyə köçməli olacaqlar. Beləliklə, separatçılar bu təxribatçı təklifləri vasitəsilə rusiyalı hərbiçilərin bölgədə qalma müddətini uzatmağa çalışırlar”.

Siyasi şərhçi Elçin Mirzəbəyli vurğulayıb ki, erməni mətbuatının sülhməramlıların ailələrinin Azərbaycan ərazilərinə köçürülməsi ilə bağlı yaydığı məlumatların məqsədi təzyiqli ölkəmizin ictimai rəyinə ötürməkdən və daha kəskin emosional fon yaratmaqdan ibarətdir: “Rusiya sülhməramlılarının ailələrinin onların müvəqqəti səlahiyyət zonasına daxil olan Azərbaycan ərazilərinə köçürülməsi bir çox səbəblərdən mümkün deyil. Əvvəla, nəzərə almaq lazımdır ki, Rusiya sülhməramlıları Azərbaycan ərazilərində 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli bəyanatına əsasən yerləşdiriliblər. Sözügedən bəyanatda onların sayı dəqiq müəyyənləşdirilib və bu əməl sözügedən sülhməramlı missiya ilə bağlı Rusiya prezidentinin müvafiq fərmanında da yer alıb. Sülhməramlılar Rusiya qanunvericiliyinə və Prezident Putinin fərmanına uyğun olaraq Azərbaycan ərazilərinə müvəqqəti xidmət keçmək üçün ezam olunurlar. Rusiya qanunvericiliyində və bu ölkənin Müdafiə Nazirliyinin müvafiq təlimatlarında hərbiçilərin ezam olunduqları və müvəqqəti xidmət keçdikləri yerlərə onların ailələrinin köçürülməsi, həmçinin buna görə onlara əlavə vəsaitin ayrılması nəzərdə tutulmayıb. Bu baxımdan erməni mediasının Azərbaycan ictimai rəyinə məqsədyönlü şəkildə ötürdüyü feyk xəbərlər üzərində baş sındırmaqdan, erməni cəmiyyətini davamlı informasiya təzyiqli altında saxlamaq barədə düşünmək, zənnimcə, daha doğru olar”.

İsmayıl Qocayev

Bəxtiyar Hacıyev həbs olundu

İctimai fəal haqqında 1 ay 20 gün həbs qətimkan tədbiri seçilib

İctimai fəal Bəxtiyar Hacıyevin saxlanılmasının səbəbi məlum olub.

DİN-in Mətbuat Xidmətindən bildirilib ki, vətəndaş Bəxtiyar Hacıyevin saxlanılması Bakı şəhər Baş Polis İdarəsində Cinayət Məcəlləsinin 221-ci (Xuliqanlıq) və 289-cu (Məhkəməyə hörmətsizlik etmə) maddələri ilə başlanmış cinayət işi ilə əlaqədardır. Barəsində qətimkan tədbiri seçilmək üçün o məhkəməyə göndərilib.

Bəxtiyar Hacıyev barəsində həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi ilə bağlı vəsatətə baxılıb.

Bakupost.az xəbər verir ki, Xətai rayon Məhkəməsində hakim Fuad Axundovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə qərar elan edilib.

Qərara əsasən, Bəxtiyar Hacıyev barəsində 1 ay 20 gün həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Vəkil Aqil Layıv qərardan apellyasiya şikayəti verəcəyini deyib.

İran rejimi təşvişdə

Zahedanda izdihamlı mitinq, bəluclar silahlı üsyana qalxa bilər

İranda 85 gün əvvəl başlayan etiraz aksiyaları dünən də paytaxt Tehran başda olmaqla əksər şəhərlərdə davam etdirilib.

Bakupost.az xəbər verir ki, xüsusən də İranın Sistan və Belucistan əyalətində vəziyyət gərgindir. Əyalətin bəlucların kütləvi məskunlaşdığı Zahedan şəhərində hökumət əleyhinə nümayişlərdə iştirak edənlərin ədəminə etiraz olaraq izdihamlı mitinq keçirilib.

Aksiya iştirakçıları “Xaməniyyə ölüm”, “Diktatora ölüm”, “Bəsiciyə ölüm”, “Orduya ölüm” şüarları səsləndiriblər.

Əyalətin Xaş şəhərinə isə Xaməniyyənin repressiv qüvvələri yeridilib. İranın xüsusi təyinatlıları şəhərdə patrul xidməti aparmaqla bağlı tapşırıq alıblar. Molla rejiminin qüvvələrinin burada Beluç azadlıq döyüşçülərinin üsyanından qorxduğu bildirilir.

Çabəhar şəhərində isə İran təhlükəsizlik qüvvələri bəluclarla məxsus mağazaları yandırdı. Qeyd olunur ki, müliki geyimli təhlükəsizlik qüvvələrinin əməkdaşları ümummilli etiraz tətilinə qatılan sahibkarların mağazalarının şüşələrini sındırıb, içərisinə benzin tökərək od vurublar.

Azərbaycanda smartfonların qiyməti Avropadan bahadır

Millət vəkili Hava Limanında üzləşdiyi mənzərədən söz açıb

Dünya Milli Məclisin payız sessiyasının növbəti plenar iclası keçirilib. İclasın gündəliyinə daxil edilmiş 29 məsələdən 16-sı büdcə sistemində aid məsələlər olub. Parlamentdə 2023-cü ilin dövlət büdcəsi də müzakirələrdən sonra üçüncü oxunuşda qəbul edilib. Qanun layihəsinə əsasən, 2023-cü il dövlət büdcəsinin gəlirləri 30 milyard 773 milyon 978 min manat, xərcləri isə 33 milyard 353 milyon 278 min manat təşkil edəcək.

“2 qanun layihəsi hazırlamışıq”

Parlamenta yaşayış minimumu və ünvanlı sosial yardıma dair qanun layihələri təqdim edilib. Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri müavini Əli Məsimli deyib ki, yoxsulluq həddi artıq ehtiyac meyarına yox, yaşayış minimumuna uyğun şəkildə ölçülməlidir. Deputat bildirib ki, artıq bununla bağlı iki qanun layihəsi hazırlayıb oktyabrın 18-də Milli Məclisin Aparatına təqdim ediblər: “Həmin qanun layihələri qəbul edilə, büdcə zərfinə böyük dəstək olar. Çox yaxşı haldır ki, 2023-cü ildə yaşayış minimumu ilə ehtiyac meyarı bərabərleşib. Azərbaycan Respublikasında qanunvericiliyə uyğun olaraq, “Azərbaycan Respublikasında yaşayış minimumu haqqında” və “Azərbaycan Respublikasında ünvanlı sosial yardım haqqında” qanunlarına dəyişiklik edilməsi barədə 2 qanun layihəsi hazırlamışıq. Hesab edirik ki, bu prosedur qanun layihəsi qəbul olunsay, 2023-cü ilin büdcə zərfinə Milli Məclisin töhfəsi olardı. Yaşayış minimumu ilə ehtiyac meyarı bərabərleşib, iki qanun sənədində uyğunlaşdırılmanın aparılması mühümdür. Axtəminatlı ailələrin də yaşayış minimumundan çıxış etməklə ölçülməsi üçün hüquqi baza yaratmış olarıq”.

“Smartfonların qiymətini aşağı salmaq lazımdır”

Deputat Naqif Həməzəyev deyib ki, Azərbaycan smartfonların qiyməti Avropa və Dubayla müqayisədə çox bahadır: “Xaricdə bu telefonların qiyməti 900-1000 dollardadır, Azərbaycanda qiymət 1500 dollardan başlayır. Qiymət qalxсын 50-100, 200 dollar. Birdən-birə bu qədər baha olmasına görə dələduzlar da İMEİ kodun dəyişdirilməsi kimi yollara əl atırlar. Ölkəyə gətirilən telefonların üzərinə İMEİ kodların qeydiyyata üçün əlavə də 150 manat gəlir. Bu 150 manat rüsumu azaldaq ki, insanlara da yük olmasın. Aidiyyəti qurumlar bu məsələyə həssas yanaşmalıdır”. N.Həməzəyev İstanbul Hava Limanında üzləşdiyi mən-

zərə barədə də danışdı: “Məni ən çox narahat edən məqamlardan biri də budur ki, İstanbul Hava Limanında biz Bakıya. Gəncəyə uçanda vətəndaşlarımız bir-bir yaxınlaşıb, deyirlər ki, xahiş edərəm, bu telefonu keçir. İnsan özünü də utanır. Deməli, bu insanları biz məcbur etmişik ki, belə bir vəziyyət yaranıb. Qiymətləri aşağı salmaq, nəzarət etmək lazımdır. Qoy telefon ölkəyə gətirilərkən qiyməti 200 dollar qatsın, 200 dollar qazansınlar. Birdən-birə 500 dollar qazanıb niyə varlanmaq istəyirlər? İnsanları da düşünsünlər”.

“İran radio və televiziya informasiya məkanımıza soxulmasının qarşısı alınmalıdır”

Deputat Məna Qasımlı deyib ki, Kür çayını keçəndən sonra İran televiziya və radioları informasiya məkanımıza daxil olur: “İranın radio və televiziya informasiya məkanına soxulmasının qarşısı alınmalıdır. Yardımın sərhəd kəndlərinə gedəndə mobil telefona “İran İslam Respublikasına xoş gəlmisiniz” mesajı gəlir. Bu, Azərbaycan qanunlarına ziddir və qarşısı alınmalıdır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ölkədə elektron hökumətin yaradılması sahəsində inqilab işlər görür. ASAN Xidmət, DOST Mərkəzi və digər qurumları buna misal göstərmək olar, vətəndaşlarımıza yüksək səviyyədə xidmət edirlər. Eyni zamanda uçqar dağ kəndlərində internetin keyfiyyə-

tinə də diqqət yetirilməlidir. Bunu edə bilməyən, amma lisenziyası olan təşkilatlar da sıradan çıxmalıdır”.

“Azərbaycan dili, ədəbiyyatı və tarixindən danışılan telekanal açılısın”

Millət vəkili Sabir Rüstəmxanlı deyib ki, bir vaxt Bakıda “Araz” radiostansiyası fəaliyyət göstərirdi və Moskvada, Kremlin yanında oturub onu dinləmək olurdu: “Hər yerdə bu radionu dinləmək mümkün idi. İndi texnika, texnologiya inkişaf edib, amma bu sahədə problem qalır. Bu məsələ həllini tapmalıdır. Müasir texnologiyaların inkişaf etdiyi dövrdə bizim hava məkanımıza asanlıqla daxil olmaq mümkün olmamalıdır. Bu, məsuliyyətsizlikdən doğur”. Deputat bildirib ki, Azərbaycan Prezidentinin xaricdə yaşayan soydaşlarımızla bağlı məlum və məşhur çıxışından sonra müəyyən məsələlər səslənir: “Qaldırılan məsələlər həll edilməlidir. Bizim ölkəmizdə yaşayan vətəndaşlarımızdan bir neçə dəfə çox olan soydaşlarımız xaricdə, müxtəlif ölkələrdə yaşayırlar. Onların hamısında məktəb açmaq mümkün deyil. Amma ələ bir telekanal açmaq olar ki, Azərbaycan dili, ədəbiyyatı və tarixindən danışsın. Demirəm ki, bu iş mənə tapşırılsın. Bu işi bilənə versinlər, müntəxassislər toplansınlar. Bu televiziya səhərdən axşama dərs keçsin. Bu, global Azərbaycan məktəbi olacaq”.

İsmayıl Qocayev

Azərbaycan Respublikasının
Mediyanın İnkişafı Agentliyi

Elmi-Kütləvi, Mədəni-Maarif, Təhsil Proqramlarının Hazırlanması

Ölkə təhsilində STEAM, robotik kodlama, kompüter laboratoriyası kimi informasiya və texnoloji biliklərin təkmilləşdirilməsinə xidmət edən fənn və sahələrin tədrisinin genişlənməsinə xüsusi diqqət yetirilir. Müasir çağırışlar baxımından, təbii ki, bu vacibdir və Azərbaycan məktəblilərinin ən yeni, gələcəyə hesablanmış texnoloji biliklərə yiyələnməsi dövrün tələbidir.

Ölkəmizdə artıq bir neçə ildir ki, Beynəlxalq STEAM festivalları keçirilir. Festivala qatılan şagirdlər icad etdikləri texnoloji modelləri təqdim edər, mütəxəssislərdən rəy alırlar. Növbəti Elm və Təhsil Nazirliyinin dəstəyi ilə "SAF 2022 - Beynəlxalq STEAM festival dekabrın 5-dən 9-na kimi "Bakı Expo" Mərkəzində təşkil olunub. Festivalın açılış mərasimində çıxış edən elm və təhsil naziri Emin Əmirullayev STEAM layihəsinin əhəmiyyətindən danışdı. Bildirib ki, dünyada hər şey dəyişir, təhsil də dəyişməlidir: "İldən-ildə STEAM-in əhatə dairəsi genişlənir. Proqramın tədrisində əsas məqsəd Azərbaycanın gələcək nəslini yeni çağırışlara hazırlamaqdır. Sevindirici haldır ki, bugünkü festivalda iştirak edən şagirdlərin 40 faizi Azərbaycanın bölgələrini təmsil edir". Nazir qeyd edib ki, STEAM festivalının keçirilməsində məqsəd STEAM əsaslı tədrisin təşviqi, şagirdlər arasında XXI əsr bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi, yaradıcı, rəqəmsal texnologiya biliciləri olan şagird və tələbələrini aşkarlanması, şəbəkələşməsi, eləcə də innovasiyalar və rəqəmsallaşma üzrə beynəlxalq təcrübənin öyrənilməsindən ibarətdir. Daha sonra çıxış edən "STEAM Azərbaycan" layihəsinin rəhbəri İqrar Nəzərov bildirdi ki, hazırda layihə ölkə üzrə 318 məktəbi əhatə edir: "Bu məktəblərin 126-sı regionlarda, 192-si isə Bakıda yerləşir. Həmçinin 22 STEAM mərkəzi mövcuddur. Hazırda 103 min şagird layihəyə cəlb olunub. 2026-cı ilə qədər isə 280 min nəfərə çatdırılması hədəflənib. Builki festivalda ötən ildən fərqli olaraq 6-10 yaş arası şa-

girdlər və universitetlər də təmsil olunur". SAF 2022 10 kateqoriya üzrə yarış, həmçinin 1 kateqoriya üzrə innovativ layihələr sərgisi formatında təşkil edilib. Bildirilib ki, beynəlxalq səviyyədə təşkil olunan SAF 2022-də "VEX IQ" və "VEX V5" "Robotiks", "Lego" "Axtarış və xilasetmə" (10-14,15-18 yaş), "Hakaton" (ali məktəb), "Hakaton" (ümumtəhsil məktəbləri), "Xəyal dünyası" (ibtidai sinif), "Robokids" (ibtidai sinif), "Mexatronika", "Təhsil dronları" adlı ümumilikdə 10 kateqoriya müəyyənləşdirilib. Müxtəlif kateqoriyalar üzrə festivalda iştirak məqsədilə Böyük Britaniya, İsveç, Türkiyə, Türkmənistan, Estoniya, Özbəkistan, Qazaxıstandan edilən müraciətlərə əsasən bu ölkələrdən olan komandaların iştirakı təmin olunub. Yarışlarda komanda fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi məqsədilə Fransa, İsrail, Norveç, Çin və Türkiyədən mütəxəssislər münisif olaraq dəvət edilib. SAF 2022-də həmçinin "Innovativ layihələr sərgisi" də təşkil olunub. SAF

Dünya dəyişir, təhsil də dəyişməlidir

Azərbaycanda STEAM-nin əhatə dairəsi genişlənir

2022-nin ötən ildən fərqi diqqətə çatdırılır. İqrar Nəzərov builki festivala ümumilikdə 350 komanda üzrə 1 312 nəfər iştirakçının qatıldığını, onlardan 127-nin 7 xarici ölkəni təmsil etdiyini deyib. Əcnəbi iştirakçılar Türkiyə, Böyük Britaniya, İsveç, Estoniya, Özbəkistan, Qazaxıstan və Türkmənistanı təmsil edirlər.

Xatırladaq ki, qardaş Türkiyədə fəa-

ləşdirilməsinə xidmət edən sahələrin tədrisinə xüsusi diqqət yetirilməlidir. Hazırda dünyada öndə gedən məhz texniki ixtisaslar, kompüter texnologiyaları, aerokosmik biliklər, astronautika, robotik kodlama, proqramlaşdırma, robotik kodlaşdırma, bir növ proqramlaşdırmanın əsasıdır. Dünya universitetlərində hesab edirlər ki, bunları bilən insan digər fənləri onsuz da mənimsəyə biləcək. Əsas texnoloji biliklərə, insan nə dərəcə-

yarınması 3 gün davam etdi. Təəssüratım xeyli yüksək oldu. Dronlar ölkəmizdə dövrüyyəsi məhdudlaşdırılan avadanlıqlar siyahısında olduğundan DRON kateqoriyasında yarışan uşaqlara dronları ETN verib. Əvvəlki illərdən fərqli olaraq iştirakçılara cəlb edilib. 11 kateqoriya üzrə keçirilən yarışların münisif heyətində tanıdığım mütəxəssislərimizlə bərabər tədqiqatçı, israili, fransalı, norveçli və çinli ekspertlər də vardı. Xeyli sayda komandalara gördüm, iştirakçılarla, şagirdlər və müəllimlərlə, mentorlarla, təşkilatçılarla söhbət etdim. Bəzi təqdimatlarda iştirak etdim. Ümumi fikrim budur ki, festival, bu tip yarışlar uşaqlarda müasir çağırışlara uyğun bacarıqları və düşüncə tərzini formalaşdırmaq, rəqəmsal bacarıqları artırmaq, komanda bacarıqlarını və kommunikasiyaları inkişaf etdirmək baxımından olduqca əhəmiyyətlidir. ETN-in, təşkilatçıların, dəstəkləyənlərin istiqamətindəki səyləri təqdirəlayiqdir. Yeri gəlmişkən, bəzi məqamları da diqqətə çatdırmaq istəyirdim. STEAM əsaslı tədris prosesi elm, texnologiya, mühəndislik, riyaziyyat və incəsənət inteqrasiyasını

nəzərdə tutur. Hazırda STEAM layihəsi ölkə üzrə cəmi 320 ümumtəhsil məktəbi və 18 STEAM mərkəzini əhatə edir. Ümumilikdə 135 000 şagird STEAM əsaslı tədrisə cəlb edilib. Əlbəttə, bu hələlik çox azdır. Əhatəlik, kütləvilik artırılmalıdır, hökumət bura əlavə resurslar ayırmalıdır. Şagirdlərlə və müəllimlərlə söhbətdən gəldiyim qənaət də odur ki, STEAM mərkəzlərini çox artırmaq, ümumiyyətlə hər bir məktəbin özünü belə mərkəzlərə çevirmək vacibdir. STEAM-in mahiyyətinə uyğun olaraq, müəllim hazırlığını onlayn formatda deyil, daha çox praktiki, real təlim dərsləri üzərində keçirmək, beynəlxalq əlaqələri, şəbəkələşməni artırmaq doğru olardı. Zəruri avadanlıqlarla, resurslarla təminat gücləndirilməlidir. Festivalda həm də DRON kateqoriyası üzrə yarışan bir çox məktəblərin komandaları ilə görüşdüm. Dronlar necə əldə etdikləri ilə maraqlandım. Hamısı birmənalı olaraq qeyd etdilər ki, müstəqil olaraq dron əldə edə bilmirlər, dronlar onlara ETN tərəfindən verilir. Bu tip hallar ölkəmizdə gənc və uşaqlar arasında keçirilən digər dron yarışlarında da özünü göstərir. Dron, qəribə səs-lənsə də, bizim ölkəmizdə hələ də dövrüyyəsi məhdudlaşdırılan avadanlıqlar siyahısındadır. 6 dövlət qurumu icazə verməlidir ki, hansısa bir məktəb və ya məktəbli, vətəndaş özünü dron gətirsin. Qonşu ölkələrdə isə bu tip məsələlər çoxdan öz həllini tapıb və dronların çox sadə, normal bir qeydiyyat qaydaları müəyyən edilib. Ümid edirəm RINN-in yeni yaranan agentlikləri Aviasiya haqqında yeni qanunvericiliyin qəbulunadək dronların sadə qeydiyyat qaydalarını hazırlayacaqlar.

Mələhət Rzayeva

Azərbaycan Respublikasının Mediyanın İnkişafı Agentliyinin maliyyəni dəstəyi ilə çap olunub

Canımızdan çıxır

Hazırda geniş yayılan xəstəlik qrip deyil

"Qrip canımızdan çıxır". Son vaxtlar ən çox eşitdiyimiz sözlərdən biridir. Evdə, işdə, ictimai nəqliyatta, marketlərdə hamı asqırır, hamı burnunu çəkir. Kimi dindirirsən xəstəlik əlindən qan ağlayır. Hər zaman payız mövsümündə respirator xəstəliklərə yoluxma halları baş verib. Xüsusən bağça və məktəbaşılı uşaqlar arasında mövsümi xəstəliklər daha çox müşahidə olunur. Amma bu il 7-dən 77-yə hamı xəstədir.

Yeni budafəki xəstəliyin artım sürəti adı mövsümi yoluxmadan fərqlidir. Əksəriyyətə görə, COVID-19 pandemiyasının sonra ənənəvi viruslar daha təhlükəli və qəzəbli hala gəlib.

Bu iddiaları təsdiqləyən mütəxəssislər isə hesab edirlər ki, növbəti iki ildə biz daha tez-tez və daha ağır xəstələnməyəcək. Belə ki, pandemiya dövründə digər infeksiyalarla təmasdan təcrid olunmağımız immunitetimizin düşgün məşq etməsinə imkan vermədi.

Qrip virusu ilə bağlı danışıq Sahiyə Nazirliyinin mütəxəssis-eksperti, həkim-infeksiyonist Təyyar Eyvazov bildirir ki, qrip ağır infeksiyon xəstəlikdir və onun ağırlığı, təhlükəliliyi fəsadları ilə özünü büruzə verir. Sətolcəm, bronxit, sinuzit, otit mediastasi və digər xəstəliklər kimi ciddi fəsadlara səbəb ola biləcək ağır intoksikasiya ilə müşayiət olunur, mövcud xroniki patologiyaların kəskinləşməsinə səbəb olur.

Onun sözlərinə görə, xəstəliyin ağır gedişinin və fəsadlaşmasının yüksək riski olan qruplar var: "Buraya hamilə və doğuşdan sonrakı 2 həftəyədək olan zəif qadınlar, 59 yaşadək olan körpələr, 5 yaşadək olan uşaqlar, yaşı 65-dən yuxarı olan şəxslər, xroniki xəstəlikləri olan insanlar (ürək, ağciyər, böyrək xəstəlikləri, metabolizm pozuntuları, qaraciyər, qan, nevroloji xəstəliklər) və immuniteti zəif olan şəxslər aiddir. Həmçinin İV/QİÇS-ə yoluxmuş, steroid və immunosupressor (iltihab əleyhinə) dərmanlarla müalicə və ya profilaktika alan pasiyentlər.

Ağır xəstələr stasionara yerləşdirilməli və antiviral və antibiotiklərlə daha intensiv terapiya almalıdırlar.

Qrip elə bir xəstəlikdir ki, bütün yaş qruplarında rast gəlinir və ona yoluxmaq insanın həyat tərzindən asılıdır. Təmas-

ların sayı çox olarsa, yoluxma ehtimalı da yüksək olur. Risk qrupuna uşaqlar və qocalar, hamilə qadınlar, tibbi işçiləri, məktəbəqədər tədris müəssisələrində xidmət göstərən heyət, həmçinin daxili orqanların xroniki

"Kəskin respirator virus infeksiyasında qızdırma və halsızlıq olur. Əsas əlamətləri zökmə, boğaz ağrısı və öskürəkdir"

ki xəstəlikləri və yaşından asılı olmayaraq immün çatışmazlığı olan şəxslər daxildir. Səhiyyə, təhsil, ictimai nəqliyyat və ictimai xidmət işçilərinin də yoluxma riski yüksəkdir".

Həkim deyib ki, qripin fəsadları iki qrupa bölünür: "Birinci qrupa aid fəsadlar bilavasitə qripin gedişi ilə əlaqədar olur. Buraya hemorragik ödemə, meningit, meningoensefalit, toksik şok aiddir. İkinci qrup ağırlaşmalar isə xəstəliyin sonrakı 4-5-ci günündə meydana çıxır və adətən bakterial infeksiyanın qoşulması ilə əlaqədar olur.

Ən təhlükəli və tez-tez baş verən ağırlaşma pnevmoniyadır. Pnevmoniya həm ilkin olaraq, həm də yuxarı tənəffüs yollarının virus infeksiyalarından sonra da inkişaf edə bilər. İkincili pnevmoniyaya ən çox səbəb olan bakterial infeksiyalardır (pnevmonokok və stafillokok). Belə pnevmoniya xəstəliyin birinci həftəsinin sonunda - ikinci həftənin əvvəlində inkişaf edir.

Qripin digər təhlükəli ağırlaşma növü kəskin respirator distres sindromudur. Bu ağırlaşmanın fonunda ciddi tənəffüs çatışmazlığı yaranır. Həmçinin qripin ağırlaşmaları otit, sinuzit, qlomerulonefrit, irinli meningit və sepsis kimi ciddi fəsadlara səbəb ola bilər.

Hamiləlik dövründə immün, tənəffüs və ürək-damar sistemləri əvvəlkindən fərqli işləməyə başlayır. Buna görə də bu zaman qripə yoluxma müəyyən qədər fəsadlı məsələdir. Ən çox rast gəlinən təsirlər vaxtından əvvəl doğuşların olması,

də yaradıcıdır, ona diqqət yetirilir və süni intellektə üstünlük verilir. STEAM festivalları da məktəblilərə texnoloji, aerokosmik və robotik avadanlıqlar icad etmək bacarıqlarının nümayişinə imkan yaradır.

Keçirilən festivala bağlı fikirlərini bölüşən Multimedia Mərkəzinin direktoru Osman Gündüz təəssüratının xeyli yüksək olduğunu dedi:

- 1300-dən çox məktəblinin texnoloji

ni zəifləməsi insan orqanizmində adaptasiya prosesini pozur. Bu isə xəstəliyə həssaslığı artırır: "Son aylarda qripəbənzər virusa yoluxma halları kəskin artıb. Çünki payızın gəlməsi ilə respirator xəstəliklərə yoluxma da artır. Qrip virusu dekabr ayından mart ayına qədər müşahidə edilir.

Virusun digər aylarda da müşahidə edilməsi mümkündür. Qrip deyəndə isə biz bütün kəskin respirator virus infeksiyalarını nəzərdə tuturuq. Amma bu, belə deyil. Bu infeksiyalardan 200-ə qədər virus var. Qrip virusu bunların içində ən ağır keçəndir. Qrip virusunda digərlərdən fərqli olaraq burun axıntısı olmur, yeni daha az müşahidə edilir. Ən çox qızdırma, halsızlıq, burun tutulması, boğaz ağrısı müşahidə edilir. Qrip virusu daha yaşlı şəxslərdə ölüme səbəb ola bilər. Pnevmoniyaya qripin ən ağırlaşmış formasıdır. Çox təəssüf ki, pnevmoniyalarda da ölüm halları müşahidə edilir".

Həkim qeyd edib ki, qrip virusu ilə kəskin respirator virus qarışdırılmamalıdır. Qrip onların içində ən ağırdır:

"Digərlərində asqırq, boğaz ağrısı olur. Hətta burun qıcıqlanması, qızdırma da nadir hallarda 1-2 gün müşahidə edilə bilər. Hamilələr bütün xəstəlikləri ağır keçirməyə meyilli olduqları üçün xüsusilə qrip virusundan özlərini qorumalıdırlar. Çünki hamilələrdə müəyyən hormonların ifraz olunması ilə əlaqəli olaraq onlarda immün sistemində zəifləmə müşahidə edilir. Beləliklə də, onlar qrip xəstəliyini ağır keçirə bilərlər. Hər kəs bilməlidir ki, qrip xəstəliyi ciddi və ağırlaşmalar müşahidə edilə bilər. Buna görə də mütləq şəkildə bol maye qəbul edilməli və özlərini soyuqqa verməməlidirlər. Belə olan halda xəstəliyin ağırlaşma ehtimalı da az olur".

M.Əliyevin sözlərinə görə, hazırda geniş yayılan xəstəlik qrip deyil, kəskin respirator virus infeksiyalarından biridir: "Həmən xəstəliyi törədən iki yüzə yaxın virus var. Bu virusa yoluxmuş xəstələrdə koronavirusdan və qripdən fərqli olaraq qızdırma və halsızlıq olur. Əsas əlamətləri zökmə, boğaz ağrısı və öskürəkdir".

Həkim insanların virusdan qorunması üçün tövsiyələrini qeyd edib: "Bu xəstəlikdən özümüzü qorumaq üçün əsas geyimimizə, yuxu rejimimizə və qidalanmağımıza fikir verməliyik. Çünki qidalanma və yuxu rejimi birbaşa immunitetlə əlaqəlidir. Evin havasını gün ərzində iki dəfə, səhər və axşam dəyişmək lazımdır. Bunlara riayət etsək, virusa yoluxsaq belə, xəstəliyi yüngül keçiririk".

Şəymən

Özbəkistana maraqları Rusiyadan daha əzizdir

"Bu ölkə öz praqmatik maraqlarından çıxış edir"

Özbəkistanın energetika naziri Jorabek Mirzomahmudov Rusiyanın Mərkəzi Asiya ölkəsinin də iştirak etdiyi "qaz ittifaqı" təklifini kəskin tənqid edib. O bildirib ki, Daşkənd özünü milli maraqlarına xələl gətirəcək siyasi şərtlərə razılaşmayacaq.

Qeyd edək ki, ötən ay Rusiya Qazaxıstan və Özbəkistana üç ölkə və digər alıcılar, o cümlədən Çin arasında tedarükləri dəstəkləmək üçün qaz ittifaqını müzakirə etdiyini bildirdi. Bu, Ukraynada müharibəyə başladıqdan sonra Moskvanın Avropa İttifaqını Rusiyanın enerji resurslarından asılılığını kəskin şəkildə azaltmaq sərbəst edən strategiyasını dəyişməsinin bir hissəsidir.

Lakin Mirzomahmudovun sözlərinə görə, Özbəkistan hələlik təklif almayıb.

"Rusiya ilə qaz müqaviləsi imzalandısa belə, bu, müttəfiqlik demək deyil", - deyə o, Rusiya qazının Qazaxıstan ərazisindən keçən boru kaməri ilə nəqliyə dair danışıqların aparıldığını, lakin bunun ittifaq yox, "texniki müqavilə" olacağını söyləyib: "Başqa ölkədən qaz idxal edən zaman bir yalınz kommersiya alqı-satqı müqaviləsi əsasında əməkdaşlıq edirik. Biz heç vaxt qazın müqabilədə siyasi şərtlərə razılaşmayacağıq. Bir sözlə, bizə təklif olunacaq müqaviləsinin yalnız o halda alacağıq".

Məsələni "Şərq"ə dəyərləndirən politoloq İlqar Vəlizadə bildirib ki, Özbəkistan bununla öz praqmatik maraqlarından çıxış edir:

"Yeri gəlmişkən, Özbəkistan baş nazirinin müavinini "Konkret müqavilələr üzərindən münasibətlər qurmağa üstünlük veririk" deyib. Müqavilələr isə əslində kommersiya tiplidir və əlavə siyasi şərtlər olmur.

Çünki sənədlər qazın həcmi, tranzit haqları kimi parametrlərlə müəyyən olunur. Özbəkistan tərəfinin kommersiya maraqları mövcud olsa və xeyrini görsə, yaqın ki, bu əməkdaşlıqdan imtina etməz.

Yox əgər burada sırf siyasi məqsədlər və ittifaqdan söhbət gedirsə, o zaman nə Qazaxıstan, nə də Özbəkistan buna gedəcək".

Nihat Müzəffər

İndiki uşaqlara nəzarət etmək çox çətindir

Əksəriyyəti əlində smartfon, bütün günü zərərli videolara baxırlar, ordan pis vərdişlər qazanırlar

Məktəbli uşaqlar arasında sağlamlıq vərdişlərinin tədqiqi ilə bağlı aparılan sorğuların nəticəsi açıqlanıb. Bunu Səhiyyə Nazirliyi yanında İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzinin mütəxəssisi Səbinə Babazadə "Sağlam çəkiyə doğru" layihəsinin təqdimat mərasimində deyib. O bildirib ki, sorğu 52 rayon üzrə 167 məktəbdə aparılıb: "Respondentlərin 48 faizi oğlan, 52 faizi qızlar olub. 501 sinif üzrə aparılan sorğu zamanı məlum olub ki, şagirdlərin 90 faizdən çoxu sağlamlıqlarını qənaətbəx hesab edirlər.

Sorğuda iştirak edənlərin 0,4 faizi özünü bədbəxt hiss etdiyini deyib. Sorğu zamanı həmçinin məlum olub ki, şagirdlərin 5 faizi siqaret çəkir.

Mütəxəssis qeyd edib ki, 15 yaşa çatmış qızların 28,5, oğlanların isə 6,3 faizi hər gün bir dəfədən çox enerji içkisindən istifadə edir: "7,7 faiz şagird bilərəkdən özünü qusdurur, 5,5 faizi pəhriz həbləri və ya qəbzliyi aradan qaldıran dərmanlardan istifadə edir".

Həkim-pediatr Vaqif Qarayev "Şərq"ə açıqlamasında realıyyəti əks etdirmək baxımından bu tip sorğuların vacib olduğunu dedi:

- Lakin məsələ təkcə realıyyəti göstərmək deyil. Zərərli vərdişlərin aradan qaldırılmasına çalışmaq. Bunu hansı yolla etmək olar, bu barədə artıq aidiyyəti qurumlar, eləcə də valideynlər düşünməlidir. Mən hər bir zərərli vərdişə görə məktəbin günahlandırılmasına qarşıyam. Uşaq məktəbdə günün müəyyən saati olur, təxminən 5-6 saat. Günün qalan hissəsini uşaq ailə və mühit çərçivəsindədir. Valideynlər məktəbi qınamaqda mahirdirlər.

"Məktəblərin həyatında, ətrafında narkotik maddələr də satılır, ancaq bunu sübut etmək olmur"

Soruşmaq lazımdır ki, bəs sən, ay valideyn, övladının zərərli vərdişlərdən xilas olması üçün nə etməsin və ya nə edirsən? Təcili yardımda çalışdığım zamanlarda çox hadisələrin şahidi oluram. Yeniyetmənin, gəncin huşunu itirməsi çağırışı ilə ünvanla getmişik. Oğlanın damarına iynə vurmaq istəyəndə, tibb işçisinə deyib ki, "damarıma belə düşsə bilməyəcəksən", başlayıb tibb işçisinə göstəriş verməyə ki, elə vurma, belə vur. Hər şey aydın idi. Deməli, bu, narkomandı. "Dama" söhbəti aparır həkimlə. Başqa bir çağırışa getmişik, 14 yaşlı yeniyetmədir, anası az qala özünü "öldürür" ki, "uşaq neçə gündü heç nə yemir, yatmır". Soruşmuşam, siqaret çəkir? Ana qorxa-qorxa cavab verib ki, çəkir, amma amanın gündüdü, atası bilməsin. Bu vəziyyət nə qədər davam edə bilər? Bir gün hardasa qırılacaq da! Təalim, narkotik maddədən istifadə edildiyini ilk vaxtlar bilmək olmur, siqaretin qoxunu ki uzaqdan hiss olunur. Nədir, valideyn bu

qoxunu hiss etməz?! Bilirlər, lap yaxşı bilirlər. Amma özlərini bilməməzliyə vururlar. Kömək etmək, yanlış yoldan qaytarmağa çalışmaq əvəzinə həqiqəti gizlədirlər. Siqaret çəkən şagirdlərlə bağlı statistika, nə dərəcədə realdır, deyə bilmərəm. Bəlkə də respondentlərin sayına nisbətə normaldır. Sorğuya daha çox məktəbli cəlb edilərsə, faiz daha yüksək ola bilər. Bunu məktəblərin davranışına, vərdişlərinə bələd olduğum üçün iddia edə bilmərəm. Zətan, gündəlik həyatda hamımızın qarşılaşdığı mənzərədir. Əslində, nəinki 5 faiz, heç sifir faiz də olmamalıdır. Amma bu da realıqdır. Məktəblərin həyatında, məktəblərin ətrafında narkotik maddələr də satılır, ancaq bunu sübut etmək olmur.

V.Qarayev qeyd etdi ki, indiki uşaqlara nəzarət etmək çox çətindir:

- Əksəriyyətinin əlində smartfon, bütün günü zərərli videolara baxırlar, ordan da zərərli vərdişlər qazanırlar. Yeniyetmə qızların enerji içkilərinə meyli etməsi, arıqlamaq istəyi də bunun nəticəsidir. Yeniyetmənin beyni "kopiroyka" kağızı kimidir. Nə görür, onu kopyalayır. Həkimlər deyir, enerji içkiləri ziyandır, arıqlamaq üçün satılan dərmanlar, çaylar ziyandır, qız açır televizoru, görür enerji içkisi reklamı edilir: " . . . belə qanadlandırır, belə "uçurur" " Ya da əlindəki telefonda "Tik-Tok" a baxır, görür ki, "kök adam dərman qəbul edib, arıqlama çayı içib "arıqlayıb". O da eyni şeyi təkrarlayır. Analar şikayət edir ki, qız səhər yeməyi yemədən məktəbə gedir. Qidasız orqanizm qidasız beyindir. Beyni qidalanmayan şagird dərsi mənimsəyə bilməz. Özünü bilərəkdən qusdurmaq, pəhriz dərmanları qəbul etmək, bunlar hamısı arıqlamaq üçündür. Amma evdə valideyni də maraqlandırır ki, ay qızım, axı niyə arıqlamaq istəyirsən? Harada artıq ət var? Ziyanlı həblər, ziyanlı qidalara qəbul etməklə hələ formalaşma mərhələsində olan orqanizmdə hormonal disbalansı pozurlar. Orqanizmi vaxtından əvvəl oyadırlar. Arıqlamaq istəyirlər, əksinə, piylənmə, kökəlmə başlayır. Çünki orqanizmdə hormonal pozğunluq gedir artıq. Fəsadlar gecikmir. Qəbzlik, mədə-bağırsaq pozğunluğu, hormonal pozğunluq başlayır. Sabah aile quranda da bunun ağrısını çəkirlər. Dəfələrlə bildirmişik ki, həkimlərdən ibarət ekspert qrupu devət edilsin, enerji içkiləri ziyandır, satışı da, reklamları da qadağan olunsun. Kim iddia edirsə ki, ziyandır deyil, buyursun, elmi cəhətdən sübut etsin, biz də əl çəkək, nə qədər istəyirlər reklam etsinlər.

Mələhət Rzayeva

"Report"un redaktoru BDU-da Jurnalistika fakültəsinin tələbələri ilə görüşüb

"Report" informasiya Agentliyinin redaktoru, tanınmış jurnalist İmzad Əlizadə Bakı Dövlət Universitetinin Jurnalistika fakültəsinin qonağı olub.

O, "Analitik jurnalistika" fənni üzrə "Müəhibə zamanı psixoloji məqamlar" mövzusunda ikinci kurs tələbələrinə mühazirə oxuyub.

Əvvəlcə fənn tədris edən müəllim Kənan Novruzov qonağın jurnalistika sahəsindəki fəaliyyəti barədə tələbələrə məlumat verib.

Ardınca İmzad Əlizadə müsahibə söhbət zamanı diqqət edilməsi vacib olan amillər barədə danışıb. O bildirib ki, jurnalist məsələyə başlamışdan əvvəl mövzunu dərinləndirərək öyrənməli, aydın və yığcam suallarla müsahibəyə hazırlaşmalıdır.

Redaktor vurğulayıb ki, jurnalist respondentlə müsahibəyə özünü və təmsil etdiyi KİV-i təqdim etməklə başlamalı, vəzifəsindən, xarakterindən asılı olmayaraq hər bir müsahibə danışımağı bacarmalıdır. Onun sözlərinə görə, bu, jurnalistdən xüsusi məhərətlə yanaşı, həm də təcrübə tələb edir.

İ.Əlizadə, həmçinin böhranlı durumlardan çıxış yolları barədə auditoriyaya məlumatlandırıb. Qonaq bildirib ki, situasiyadan asılı olaraq davranmaq, daim təmkinli, səbri olmaq lazımdır.

Redaktor, eyni zamanda jurnalistikanın mövcud durumu, müasir tendensiyaları, medianın müasir inkişaf meyilləri barədə fikirlərini bölüşüb.

İ.Əlizadə sonda tələbələrin suallarını cavablandırıb.

Təsisçi və baş redaktor: Akif Aşırı
Baş redaktorun i müavini: Yusif Nəzəri
Redaktor: Ayyət Əhməd

Reportyorlar qrupu:

Mələhət Rzayeva, Şəymən Bayramova, İsmayıl Qocayev, Kənan Eynuroğlu, Günəş Mərd, Ayyun Tahir

Texniki heyət:
Rüfət Dadaşov, İmamcan Əliyev, İlahə İbrahimova, Nailə Cabbarlı, Fazilə Məmmədova

Qəzet "Şərq" in kompyuter mərkəzində yığılır, səhifələrin və "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur

Qəzet Mətbuat və İnformasiya Nazirliyində qeydə alınıb.
Lisensiya: 535
www.sherq.az
e-mail: sherq-1996@mail.ru

Ünvan: Mətbuat prospekti, "Azərbaycan" nəşriyyatı.
Telefon: 447-32-41
538-44-50, internet 538-44-15,
İndeks: AZ1073

Hesab nömrəsi: "Kapitalbank"ın ASC 1 sayılı Nəsimi filialı 9900003611
SWIFT BIK AII-BAZ2X h/h
AZ17AIB38070019441100466111
Kod 200112 M/H
AZ37NABZ0135010000000001944
VÖEN 1300414651 İndeks: 0330
Tirajı: 1550 Sifariş: 3543

Hər bir gəncin həyatda güvəndiyi bir insan olmalıdır

Bu hissini də formalaşması ailədən, valideynlərdən başlayır

Məsəlidi intihar edən 18 yaşlı qız hamilə imiş. İltiham araşdırmalar zamanı özünü şəhərin Heydər Əliyev prospektindəki beşmərtəbəli binanın 4-cü mərtəbəsindən atarı Hüseynova Ruqayənin intihar edərək qeyri-rəsmi münasibətdə olduğu xəbərdən 5 aylıq hamilə olması məlum olub. 18 yaşlı qızın intiharını və baş verən hadisənin psixoloji təfərrifləri ilə bağlı danışan klinik psixoloq Nərim Rüstəmovanın sözlərinə görə, insanların intihara sövq edən əsas faktorlardan biri ümidsizlikdir.

Psixoloq hesab edir ki, belə problemlərin əsas yaranma səbəblərindən biri kimi valideyn-övlad arasında paylaşımın, dostluğun olmaması, soyuq münasibətin olmasını göstərir bəzilər. Nəticədə, uşaq özünü köməksiz hiss edir, hətta bəzən təqsirləndirilməkdən, anlaşılmamaqdan və valideyn tərəfindən ağır cəza almaqdan qorxduğu üçün çıxış yollarını intihar kimi görür: "Biz bilmirik ki, gənc qız zorakılıq qurbanı olub, yoxsa aldadılıb. Baş verən hadisənin arxasında bizim bilmədiyimiz bir çox nüans ola bilər.

Məyusedici tərəf budur ki, gənc qız kömək istəyə, ailəsindən, yaxınlarından yardım ala bilməyib.

Valideynlər uşaqları ilə dost münasibəti qurmağa çalışmalıdır ki, övladın sıxıntılarını, başlarına gələn çətinliyi öz valideynləri ilə çəkinmədən, qorxmada bölüşüb onlardan yardım ala bilsin. Valideyn - övlad münasibəti yaxşı olanda uşaq başına gələn hər hansı çətinliyi aradan qaldırmaq üçün çıxış yolu kimi sosial şəbəkələrə və ya hansısa dostuna, tanışına müraciət etmir, bu çətinliyi valideynləri ilə bölüşməyi seçir. Əgər gənc qızımız bunu ailəsi ilə paylaşsaydı, bəlkə də, belə bir hal yaşanmazdı.

"Çox zaman intihar əvvəlcədən planlanan bir hadisə olur. Bu zaman valideynlər çox yaxşı müşahidəçi olmalıdır və bu prosesləri əvvəlcədən görüb ona müdaxilə etməyi bacarmalıdır"

Düzüdü, mən heç bir valideynə belə bir şey yaşamağı, gənc qızın belə bir xəbərini, yeni deyilənə görə, qeyri-qanuni münasibət yaşadığı birindən hamilə qaldığı xəbərini övladının dilindən eşitməsinə arzulamıram. Bu xəbər təbii ki, ailə üçün ağırdır və onu qəbul etmək çox çətindir. Ancaq belə hesab edirik ki, bu onun ölümü qədər ağır olmazdı. Qeyd etdiyim kimi, məsələ doğru şəkildə aydınlaşdırılıb vaxtında gənc qız dəstək olunsaydı, bəlkə də, bu hadisə yaşanmazdı. Çünki bir uşaq heç vaxt təkbaşına yaranmır, yeni bu mövzuda hər iki tərəf məsuliyyət daşımalıdır. Günahı təkcə gənc qızda saxtarmaq da doğru deyil, burada həmin adam da tapılmalı və hərəkətinin cəzasını çəkməlidir. Az öncə də qeyd etdiyim kimi, gənc qız,

bəlkə də, zorakılıq qurbanı olub. Son dövrlər cəmiyyətdə bu hallarla kifayət qədər tez-tez qarşılaşıırıq.

Ümidsizliyə qapılan insanlar ələ bilir ki, intihar bütün problemlərin həlli olacaq. Çətinlik, doğru bir yanaşma, sağlam bir düşüncə deyil. İnsanın daxilində hər zaman güvənəcəyi bir insan olmalıdır. Bu hissini də formalaşması, bildirməliyi ki, ailədən, valideynlərdən başlayır. Valideyn övladına "sənə həm yaxşı, həm də pis xüsusiyyətlərlə və etdiyini yanlışlarla qəbul edirəm. Sənə dəstək olmağa həmişə hazırım" mesajını verməlidir: "Təbii ki, hər ailənin öz qayda-qanunları var və bunlar uşaqlara kiçik yaşlardan izah edilir. Ancaq heç kim heç nədən sığortalanmayıb və uşaqlar bəzən təqdir edilməyən, xoşagəlməz davranışlar edə bilir. Lakin bu zaman valideynlər səbri davranmalı övladlarının səhvlərini, yanlışlarını uyğun dillə onlara izah etməlidir. Belə olduqda valideyn-övlad münasibəti möhkəmlənir və uşaq hər hansı problemi qorxmada valideyninə deyir və onun dəstəyi ilə əl-ələ verib həmin problemi həll edəcəyinə inanır.

İntihar edən gənc qızımız, bəlkə də, gələcəkdə oxuyub gözəl bir peşəyə yiyələnib, qayğıkeş ana olacaqdı. Qeyd etdiyim kimi, biz hələ bilmirik bu hadisə necə olub. İntihar edən insanlara öncədən depressiv hallar keçirir, bədbin əhvali-ruhiyyədə olur, özünə qapanır, ətrafı ilə ünsiyyətə girməkdən qaçır və daha çox intihar, ölüm xəbərləri ilə maraqlanmağa başlayır. Ona görə də intihar edən insanın anıdan affekt vəziyyətinə düşərək buna qərar verməsinə əh hallarda təsadüf olunur. Çox zaman intihar əvvəlcədən planlanan bir hadisə olur. Bu zaman valideynlər çox yaxşı müşahidəçi olmalıdır və bu prosesləri əvvəlcədən görüb ona müdaxilə etməyi bacarmalıdır. Bəzən isə belə hal da olur ki, valideyn bunu görmək istəmir. Yeni uşağın özünə qapanmasını, pessimist olmasını gözdən keçirir və düzəltməyə çalışmır. Ancaq bildirmək istəyirəm ki, valideynlər bu halı müşahidə etdikdə diqqətli olmalı, övladı ilə söhbət aparmalıdır. Əgər bundan sonra da uşağda düzəlmə halları müşahidə edilməzsə, valideynlər mütləq vaxtında müdaxilə etməli və psixoloq müraciət etməlidirlər. Ümid edirik ki, psixoloq dəstəyi və ailə sevgisi sayəsində gələcəkdə belə xoşagəlməz hadisələr yaşanmaz və sağlam düşüncəli gənclərimiz formalaşar".

Şəymən

Müharibədə itkin düşmüşdü

Atasını sevgi məktublarından tapdı

(Əvvəlki səh: 8-də)

Teylor atasını 3000 yazı makinası vərəqi ilə tanıyırdı. Atasını məktublarında zarafat edir, şəkillər çəkir, həyat yoldaşına heyran olduğunu bildirdi. O, 1944-cü ilin martında həyat yoldaşı Meriyə yazdı: "Məktublarını almağı çox sevirm, əzizim. Sən həmişə mənim ürəyimdənsən, bu məktublar sanki səni mənə yaxınlaşdırır".

O, məktublarında müharibənin şiddətindən və əhəmiyyətindən danışdı. Arvadının tezliklə onsuz uzaqda doğacağından da narahatlıq keçirirdi.

Leytenant Şennon həyat yoldaşı Meriyə 2 mart 1945-ci il tarixli məktubunda uşaq bezlərinin dəyişdirilməsinin müxtəlif üsullarını sxemləşdirmişdi. O, həyəcanını "hər kişi körpəsinin dünyaya gəlişindən çox həyəcanlanır" deyərək bildirib. Bir neçə həftə sonra Teylor dünyaya gələndə Estil məktubunu "Mələk qızım" a göndərmişdi. Məzuniyyətdə evə getməzdən əvvəl onun daha bir missiyası var idi. Uğur üçün təyayarasına uşaq ayaqqabılarını taxdı. Ancaq bu uçuşdan sonra ondan xəbər çıxmıdı.

(Meri Estillin aldığı, ərinin hərbi əməliyyat zamanı itkin düşdüyünü bildiren teleqram)

Atası ilə tanış olmaqdan əlavə, Teylor onun ba-

şına gələnləri, son missiyasında baş verənlərin sirtini açmaq üçün məktublardan istifadə etdi. Bu maraqlı kitabxanalar, milli arxivlərə aparıldı. 13 aprel 1945-ci ildə atasının qatar stansiyasına hücum etmək və nasist təchizat xətlərini dağıtmaq üçün 10 digər döyüş pilotu ilə birlikdə havaya qalxdığını öyrəndi. O, Şərqi Almaniyanın Elsniq şəhəri yaxınlığında mümkün qəza yerini istinad kimi tapdı. 1989-cu ildə Berlin Divarının uçması ilə Teylorun potensial qəza yerinə, uzun müddət Sovet İttifaqının nəzarətində olan ərəziyə baş çəkəməsi mümkün oldu. O, həmçinin alman hərbi aviasiya tarixçisi Hans-Qanter Ploos ilə də əlaqəyə girdi.

2003-cü ildə Ploos demədi ki, Estillin qəzaya uğrayan təyyarəsinin məlumat lövhəsi yaxınlığında sümük parçaları aşkar edilib. Müdafiə Nazirliyinin (DPAA) rəhbərliyi ilə bölgəyə ABŞ-dən xilasətme qrupu göndərilib. Teylor tarlaya ayaq basan andan atasının orada olduğunu hiss edib. Sümük qalıqlarının DNT analizi qalıqların onun atası Şeron Estilə aid olduğunu təsdiqləyib. 2006-cı ilin günəşli

oktyabr günündə Teylor və ailəsi atasının qalıqlarını ABŞ-nin Virjiniya ştatındakı Arlington milli qəbiristanlığında dəfn etdirdi.

Teylor nəvəsinə verdiyi sözü yerinə yetirmişdi. İndi 77 yaşlı yazıçı və fəxri professor olan Teylor 70 il əvvəl verdiyi vədi yerinə yetirməkdən qürurlanırdı. Arizona ştatının Skotsdeyl şəhərindəki evində şkaftda valideynlərinin məktublarının surətlərini saxlayır. Bəzən bunu dörd övladı və on nəvəsi ilə bölüşür. Hər il atasının ad günündə ona məktub yazır.

Turan

Milyonların arzusu

Messi və Ronaldo eyni komandada oynayacaqlar?

Messi və Ronaldo karyeralarının son Dünya Çempionatı üçün Qatərdə ölkəsini uğurla təmsil edirlər. Milyonlarla insan Messi ilə Ronaldonun bir gün eyni komandada oynayıb-oynamayacağı ilə maraqlanırlar. PSJ-nin prezidenti Əl-Xelayfi Ronaldonun transferi ilə bağlı "Sky Sports"-a təcüblü açıqlamalar verib.

PSJ-nin prezidenti Kriştian Ronaldonu transfer etmələrinin mümkün olmadığını açıqlayıb: "O, əfsanədir, ulduzdur. Mən ona heyranam və onu sevirəm. Hazırda 37 yaşında da əla oyun nümayiş etdirir. Hər klub onu almaq istəyir. Amma bu gün bizim üçün onun meydanadakı mövqeyi doludur. Düzünü desəm, bizim üçün bu transfer mümkün deyil".

Lionel Messi ilə yeni müqavilə danışıqlarına münasibət bildiren Əl-Xelayfi belə deyib: "O, çox xoşbəxtədir, bunu millidə də görə bilərsiniz. Əgər futbolçu xoşbəxt deyilsə, onun çıxışının milli üçün yaxşı olmadığını görə bilərsiniz. Bu mövsüm bizim üçün əla oyun göstərdi, milli üçün də çox yaxşı oldu. Qol vurdu və məhsuldar ötürmə etdi. Dünya çempionatından sonra onunla danışıacağıq".

Turan

12 yaşlı qızın mədəsindən çıxanlar dəhşətə gətirdi

Rusiyada 12 yaşlı qızın mədəsindən 20 sm-lik tük topası çıxarıldı.

"Medicina" xəbər verir ki, qız qarın ağrısı və qusma ilə xəstəxanaya gətirilib.

Qızla söhbət etdikdən sonra həkimlər onda saçlarının uclarını çeynəmək vərdişli olan Rapunzel sindromu aşkar ediblər.

Nəticədə uşağın mədədən bəğirsəğa keçən hissəsi tıxanıb.

Surqut Şəhər Xəstəxanasının cərrahları qızı əməliyyata alıb.

Qadınla şəkilləri yayılan iranlı nazirin meyiti tapıldı

Başqa bir iddiaya görə isə naziri molla rejimi özü öldürüb

Bir müddət əvvəl İran rejiminin yollar və şəhərsalma naziri Rüstəm Qaseminin hicabsız qadınla fotolarını vermişdik.

Lent.az xəbər verir ki, bunu "Mouze" teleqram kanalı yayıb. Dünən həmin nazirin ölüm xəbəri yayılıb.

Molla rejiminə xidmət edən media nazirin xəstəlik səbəbindən dünyasını dəyişdiyini bildirib. Lakin insanlar buna inanmır. İddia olunur ki, molla rejimi "öldü" iddiasını ortaya atmaqla əslində onu gizlədib.

Başqa bir iddiaya görə isə naziri molla rejimi özü öldürüb.

"Taliban" zina və oğurluq edən 27 nəfəri qamçılıyıb

Radikal "Taliban" hərəkatının tərəfdarları Əfqanıstanın Pərvan əyalətində 18 kişi və 9 qadını qamçılıyıb.

Oxu.az xəbər verir ki, məlumata görə, onlar oğurluq, nikahdan kənar münasibətlər və evdən qaçmağa görə cəzalandırılıblar.

Cəza "Çarikar" stadionunda həyata keçirilib. Cinayəti törədənlerin hər biri 29-dan 35-ə qədər şallaq zərbəsi alıb.

Hökümün icrasında yüzlərlə yerli sakin və "Taliban" hərəkatının nümayəndəsi iştirak edib.

Kişiləri infarkt və xərçəngdən qoruyan içki açıqlandı

Yaşıl çayın tibbə az məlum xüsusiyyəti kişilərdə xərçəng və ürək xəstəliyinə qarşı effektivdir.

Bakupost.az xəbər verir ki, endokrinoloq Zuhra Pavlova yaşıl çayda olan yüksək miqdarda polifenol-epiqallokatexin qallatin kişi hormonal sistemində təsirini açıqlayıb.

"Bu maddənin təsiri altında kişi hormonu testosteron və estradiolun aktivliyinə cavabdeh aromataza fermenti azaldırılır.

Çox halda aromataza həddən artıq aktiv işlədikdə, hormonal disbalans yaranır və kişidə qadın hormonu çoxalır.

Bu da kişilərdə ürək-damar xəstəlikləri, xərçəng riskini dəfələrlə artırır.

Ona görə də yaşıl çay içmək kişilərdə bu arzuolunmaz prosesi tənzimləyir.

Qallat onkoprotektor kimi təsir edir, o həm şişlərin əmələ gəlməsi, həm də onların böyüməsini qarşısını ala bilər.

Amma hər gün 3-5 fincan yaşıl çay içmək də olmaz. Onu yeməkdən 2-3 saat sonra gündə 1-2 fincan içmək yetərlidir.

Ümumiyyətlə, istənilən çayı yeməklə və ya dərhal sonra içmək olmaz. Bunlar güclü absorbentdir, qida ilə daxil olan mineralları qovur".

Müharibədə itkin düşmüşdü

Atasını sevgi məktublarından tapdı

O, İkinci Dünya müharibəsi illərində Almaniyada nasistləri təqib edirdi. Bu, onun yola düşməzdən əvvəl son uçuşu idi. Yeni doğulacaq qızı üçün həyəcanlı idi və uçuşu uğurlu olsun deyə təyyarəsinə uşaq ayaqqabıları da asmışdı. Bu son uçuşundan sonra ondan heç bir xəbər alınmadı. İllər sonra pilotu ailəsinə "qovuşdurmaq" üçün ilk addımı isə qızı atdı.

"Şərq" xarici mediaya istinadən xəbər verir ki, Şeron Estill Teylorun atası, leytenant Şennon Teylor İkinci Dünya müharibəsi zamanı vurulan qırıcı pilotu idi. Amerikalı hərbi olan atası müharibədə təyyarəsi ilə vurulanda Teylor cəmi üç həftəlik olardı. 1945-ci ilin mayında müharibə bitəndə baş leytenant Şeron Estilldən xəbər gəlmədi. "P38J Lightning" təyyarəsi zenit atəşinə məruz qalanda ailəsi onun sağ qalıb-qalmadığını bilmirdi. 22 yaşlı pilotu orta məktəb illərindən sevdiyi həyat yoldaşı Meriya yazdığı məktubların da arası kəsilmişdi. Pilot haqqında cəsədi tapılmamasına rağmen "döyüşdə öldürüldü" elanı edilmişdi.

İllər keçdi, Şeron 7 yaşlı kiçik bir qız oldu. Adı bir gündə nənəsi onunla müharibə qəhrəmanlarından danışdı. İtirirdi oğlunu xatırlayan-

Teylor gənc yaşlarında nənəsinə söz verdi və vədini yerinə yetirdi

da gözləri yaşla doldu. Nənəsinin duyğulu anlarının şahidi olan Teylor gənc yaşlarında nənəsinə belə bir söz verdi: "Problem deyil, nənə, üzülmə. Onu tapıb evə gətirəcəyəm".

İllər keçdi, Teylor böyüdü. Ailəsinin mətəminin isə sonu görünmürdü. Kiçik də olsa ürəkləri təsəlli vermək, yas saxlamalarına son qoymaq istəyirdi. Atasının meyiti tapılmasa da, hər kəs onun döyüşdə öldüyünü deyirdi. Teylorun anası Meri, öldüyü iddia edilən əri üçün də hər dəfə masaya əlavə boşqab qoyurmuş.

Bir müddət sonra nənə Nana Estill Teylorla içində 450-yə qədər məktub olan gümüş qutu hə-

diyyə etdi. Bu gümüş qutu Teylorla atasından xəbər gətirəcəkdi. O, atasını qutudakı məktublar vasitəsilə tanıyacaqdı. Teylor 1944-cü ilin payızında pilot hazırlığından müharibəyə qatılana qədər atasının orta məktəbdə tanışlığını və ailəsi ilə yazışmalarını oxudu. Bütün bunların içində Teylorun atasına aid açılmamış 6 aylıq məktublara var idi. Çünki əri yoxa çıxandan sonra ona məktublara yazmağa davam edirdi.

Estill 1945-ci ilin mart ayında hamilə həyat yoldaşına "Səni deyə biləcəyimdən çox sevirəm" yazmışdı.

Turan

Ekoloji fəlakət...

Paslanmış gəmilər gölüne döndü

Vaxtilə ölçüsünə görə Asiya-nın ikinci, dünyanın dördüncü gölü sayılan Aral ötən əsrdən bu yana kiçik-kiçiklə qurudu, yox oldu. Mavi suları göz qamaşıran, görünələri heyran edən, Böyük Çölün "yaşıl zümrüdü" gölü indi yalnız paslanmış, terk edilmiş gəmilərə sahiblik edir. Aral gölünün ərazisi 68 min kv.kilometr olub. Buna görə də Aral gölü yox, dəniz adlandırılıb.

Lakin ötən əsrdə Sovetlər Birliyinin yanlış siyasəti Aralın qurumasına və sən nəticədə yox olmasına gətirib çıxarıb. "Şərq" "Milliyet.com"a istinadən xəbər verir ki, Qazaxıstanla Özbəkistan arasında yerləşən Aral gölü 20-ci əsrin ortalarına qədər fəvvarə kimi su ilə dolmuşdu. 1960-cı illərdə isə sovet rəhbərliyi Qazaxıstanda taxıl, Özbəkistanda pambıq "erası"na başlandıqda taxıl zəmilərini və pambıq tarlalarını suvarmaq üçün bir çox çayın axarı dəyişdirilərək su anbarlarına yönləndirilib. Hansı ki bu çaylar məhz Aral gölüne axırdı və bioloji müxtəlifliyin qorunmasına səbəb olurdu. Aralın quruması da bununla başlayıb. Çayların özü kəsilərək su anbarları inşa edilib. Nəhəng ərazidə ekoloji fəlakət başlayıb. 1980-ci illərdə Aral gölü su ehtiyatlarının yarısını artırıb. Bir çox baliq növlərinin nesli kəsilib. Aral gölü ucusuz-bucaqsız səhraya döndü. Suvarma sistemləri Aral gölünün sonunu sürətləndirib. Aral şirin su hövzəsi iken duzlu gölə çevrilib. Vaxtilə 68 min kv.kilometr ölçüyə malik göl son 15 ildə 2

min.kv-kilometrə qədər azalıb. Aralın getdikcə yox olması təkcə ekoloji deyil, sosial fəlakət də gətirib. 35 milyon yerli əhali gölün qurumasının mənfi təsirlərinə məruz qalaraq ərazidən köçmək məcburiyyətində qalıb. Aralın özüylə bərabər əhalisi də getdikcə azalıb. Bir zamanlar turistlər Aral gölünü və oradakı müxtəlif canlıları görməyə gəlirdisə, indi böyük səhrada atılıb qalmış paslanmış gəmilərə baxırlar. Hazırda yalnız gölün kiçik bir hissəsi Özbəkistan dövlətinin mühafizəsi altındadır.

Hökumət kiçik ölçülü olsa da, yenə də Aralın qorunmaqda israrlıdır. Və inanılmaz geri dönüşümə ümid edir. Ötən əsrdən bu günə kimi Aral limanı adlanan ərazidə yaşayan qazax qadın - Maryan Baybolqızı BBC-yə açıqlamasında Aralın ehtiyatlarını xatırladığını deyib. Qazax qadın "bəlkə mənim üçün artıq gecdir, amma istəyirəm, nəvələrim Aral dənizini yenidən görsünlər", söyləyib.

Mələhət

3,5 milyon dollar

ABŞ-da dünyanın ən bahalı dərmanı təsdiqləndi

ABŞ-da dünyanın daha bir ən bahalı dərmanı qeydə alındı. Bu ilin dərmanı deyər 3,5 milyon dollardır. Bakupost.az xəbər verir ki, preparat Hemgenix adlanır. Bu ilin köməyi ilə hemofiliyalı xəstə tam sağala bilər.

Bu ilin köməyi ilə hemofiliyalı xəstə tam sağala bilər

Hemofiliya irsi qan xəstəliyidir. Bu zaman xəstənin qanı laxtalanmır.

Bu vaxta kimi olan bahalı dərmanlar hər il müalicə tələb edirdi. Bu preparat qanda çatışmayan zülali daim yetəri qədər saxlayır. Ona görə bir doza həmişəlik bəs edir.

Problem təkcə onun baha olmasıdır. Tibb tarixində hələ ki, ən bahalıdır odur.

Amma müxtəssislər hədsab edir ki, hemofiliyalı xəstələrin bir ömür boyu müalicəsinə onsuz da daha çox pul xərclənir. Bu dərman ölkələri böyük yükden xilas edə bilər.

Qətər stadionlarının bəzəyi

Futbolun əsl gözəlliyi azarkeşlərdir

Futbolun gözəlliyini bəziləri qollarla, bəziləri driblinglərdə, digərləri Messi və ya Ronaldoda axtarır. Amma futbolun əsl gözəlliyi azarkeşlərdir.

Bunu koronavirus pandemiyası dövrü də sübut etdi. Boş tribunalar önündə ən yaxşı komanda və futbolçuların oyunu belə mənasız və məzumsuz təsiri bağışlayırdı.

Apasport.az bildirir ki, Qatərdə keçirilən DÇ-2022-yə də rəng qatan məhz tribunalar da fanatlar dır.

Mundialın arxada qalan 56 oyununu 2 milyon 868 min 668 tamaşaçı izləyib. Hər qarşılaşmada orta hesabla 51 min 226 nəfər qeydə alınıb.

Qarşıda hələddici görüşlər qalıb. Bu da rəqəmlərin xeyli dəyişəcəyini vəd edir.

Müxtəlif ölkələrdən olan azarkeşlərin tribunalara rəng qatması fotokameraların diqqətindən də yayınmır.